

Załącznik
do Uchwały Nr XXII/129/08
Rady Miejskiej Chełmży
z dnia 29 października 2008 r.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY MIASTO CHEŁMŻA NA LATA 2008 – 2015

Chełmża październik 2008 rok

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
1. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY MIASTO CHEŁMŻA	6
2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA GMINY	7
2.1. Położenie geograficzne, powierzchnia, ludność.....	7
2.2. Środowisko przyrodnicze.....	8
2.3. Turystyka.....	10
2.4. Zagospodarowanie przestrzenne.....	12
2.4.1. Uwarunkowania ochrony środowiska.....	12
2.4.2. Infrastruktura techniczna.....	14
2.4.3. Własność nieruchomości.....	19
2.4.4. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego.....	20
2.4.5. Identyfikacja problemów.....	21
2.5. Przedsiębiorczość.....	23
2.5.1. Główni pracodawcy oraz struktura podstawowych branż na terenie gminy..	23
2.5.2. Identyfikacja problemów.....	25
2.6. Sfera społeczna.....	27
2.6.1. Sytuacja demograficzna i społeczna terenu.....	27
2.6.2. Warunki i jakość życia mieszkańców.....	28
2.6.3. Rynek pracy.....	31
2.6.4. Edukacja i kultura.....	32
2.6.5. Identyfikacja problemów oraz określenie grup społecznych wymagających wsparcia.....	34
3. ANALIZA SWOT GMINY MIASTO CHEŁMŻA.....	35
4. ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTUACJI NA TERENIE GMINY	36
4.1. Zadania obejmujące rozwój systemu komunikacji i infrastruktury.....	36
4.1.1. Rozwój systemu komunikacji i układu drogowego.....	36
4.1.2. Rozwój sieci infrastruktury technicznej.....	38

4.2.	Zadania obejmujące poprawę stanu środowiska naturalnego.....	41
4.3.	Zadania obejmujące poprawę warunków i jakości życia mieszkańców.....	44
5.	REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW.....	45
5.1.	Zadania w horyzoncie czasowym objętym Planem Rozwoju Lokalnego tj. w latach 2008 – 2015.....	46
5.2.	Propozycja zadań do realizacji w horyzoncie czasowym wykraczającym poza ramy Planu Rozwoju Lokalnego, tj. na lata 2016 – 2020.....	54
6.	POWIĄZANIA PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY I POWIATU.....	54
7.	OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.....	57
8.	PLAN FINANSOWY NA OKRES REALIZACJI PLANU.....	59
9.	SYSTEM WDRAŻANIA.....	61
10.	SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ.....	64
10.1.	System monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego.....	64
10.2.	Sposoby oceny planu rozwoju lokalnego.....	64
10.3.	Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi.....	65
10.4.	Informacja i promocja planu rozwoju lokalnego.....	65
11.	ZESTAWIENIE TABEL I ZAŁĄCZNIKÓW.....	66

WPROWADZENIE

Rozwój społeczno-gospodarczy jednostek samorządu terytorialnego wymaga kompleksowego planowania działań, uwzględniającego precyzyjnie zdefiniowane problemy oraz hierarchię zadań, kierując się względami efektywności i stopnia akceptacji społecznej. Na poziomie Gminy Miasto Chełmża funkcjonuje szereg opracowań programowych i planistycznych, zarówno o charakterze ogólnym, jak i branżowy, tj.: Plan Gospodarki Odpadami Komunalnymi, Program Ochrony Środowiska i Lokalny Program Rewitalizacji. Część z nich z uwagi na specjalistyczny charakter została przygotowana przez osoby posiadające stosowne uprawnienia, przy niewielkim współudziale i nikłej aktywności społeczności lokalnej.

Wśród opracowań, które powstały przy znacznym współudziale społeczności lokalnej należy wymienić „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy miasta Chełmży” przyjęte Uchwałą nr XXV/205/2000 Rady Miejskiej Chełmży z dnia 30 listopada 2000 r. oraz „Strategię Rozwoju Miasta Chełmży na lata 2007-2016” przyjętą uchwałą nr VII/54/07 Rady Miejskiej Chełmży z dnia 8 sierpnia 2007r. Pierwsze z opracowań, w głównej mierze dotyczy problematyki zagospodarowania przestrzennego, na tle uwarunkowań fizjograficznych, przyrodniczych, społecznych i gospodarczych danego obszaru. Wskazuje predyspozycje całej gminy, jak i jej możliwości do wydzielenia części, w zakresie możliwości rozwoju przestrzennego i wynikających z tego rozwoju dalszych konsekwencji. W trakcie prac studialnych, autorzy opracowania korzystali z wniosków składanych przez właścicieli, użytkowników i innych władających nieruchomościami, starając się uwzględnić je w jak największym możliwym stopniu.

O ile pierwsze ze wspomnianych opracowań skupiało się głównie na problematyce zagospodarowania przestrzennego, to drugi z dokumentów - „Strategia Rozwoju Miasta Chełmży”, obejmuje swoją tematyką szeroko rozumianą sytuację społeczno-gospodarczą miasta, definiując problemy, cele i harmonogram działań niezbędnych do ich zrealizowania, dzięki którym ma zostać osiągnięty określony w niej cel strategiczny tj. „Przyjazne Miasto”. Metodyka sporządzenia tego dokumentu przewidywała przeprowadzenie warsztatów z udziałem reprezentatywnej grupy przedstawicieli społeczności lokalnej. Warsztaty z udziałem 22 przedstawicieli społeczności lokalnej obejmujących m.in. przedsiębiorców, pracowników oświaty i kultury, pracowników administracji lokalnej i radnych odbyły się w dniach 13.03.2007r. – 24.04.2007r.. Podczas warsztatów przeprowadzona była m.in. analiza SWOT, a ponadto zebrano opinie i wnioski, które posłużyły do sformułowania strategii rozwoju. Efektem tych prac było opracowanie, w którym zawarto wykaz zadań przewidzianych do realizacji w latach 2007 – 2016.

Prezentowany Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Miasto Chełmża na lata 2008- 2015 jest spójny z wymienionymi powyżej dokumentami na poziomie gminnym. Ponadto jego okres programowania jest kompatybilny z kalendarzem budżetowym Unii Europejskiej, co ma bezpośrednie przełożenie na zadania, które Gmina Miasto Chełmża planuje zrealizować przy współudziale środków strukturalnych i mechanizmów finansowych UE.

Niniejsze opracowanie zawiera również szacunkowy (orientacyjny) harmonogram i koszt realizacji zadań inwestycyjnych mających na celu wypełnienie przez Gminę Miasto Chełmża wytycznych krajowych i unijnych w zakresie zasad zrównoważonego rozwoju, przy jednoczesnym respektowaniu przepisów prawa ochrony środowiska.

Ostatnim etapem prac nad przygotowaniem niniejszego dokumentu były konsultacje na poziomie komisji Rady Miejskiej Chełmży oraz poinformowanie lokalnej społeczności (komunikat wywieszony na tablicach informacyjnych Urzędu Miasta Chełmży i miejskich słupach ogłoszeniowych) o możliwości zapoznania się z projektem PRL i złożenia ewentualnych wniosków i uwag do wskazanego dokumentu.

1. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Plan Rozwoju Lokalnego terytorialnie i administracyjnie obejmuje całą gminę miasta Chełmży o powierzchni 783 ha. Objęcie Planem Rozwoju Lokalnego całej gminy wynika z jej niewielkiej powierzchni oraz w miarę zwartego kształtu. Gmina Miasto Chełmża zlokalizowana jest na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego, a ten z kolei jest częścią województwa kujawsko-pomorskiego.

Jak wspomniano we wstępie, Plan Rozwoju Lokalnego określono do realizacji w horyzoncie czasowym obejmującym lata 2008 – 2015. Tak zdefiniowany czas realizacji, o czym była już mowa, wpisuje się w ramy czasowe Narodowych Strategicznych Ram Odniesienie (Narodowej Strategii Spójności) 2007- 2013 (NSS) oraz Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015 (SRK). Pozwala to precyzyjnie określić zarówno harmonogram realizacji zadań ujętych w Planie oraz koszt ich realizacji. Przyjęcie dłuższej perspektywy mogłoby wpłynąć negatywnie na dokładność zakładanych szacunków kosztów finansowych zadań, które są przedmiotem Planu Rozwoju Lokalnego. Ponadto dłuższy horyzont czasowy uprawdopodobnia rozminięcie się planowanych kierunków z uwarunkowaniami lokalnym, które mogą wystąpić za kilka lat. Zadania uwzględnione w Planie, z racji wymaganych nakładów w kontekście możliwości finansowych gminy oraz, w kilku przypadkach, ze względów technicznych mają charakter zadań wieloletnich.

Terytorialnie, zadania zaproponowane w Planie, zostały zlokalizowane w różnych częściach miasta, nie koncentrują się w jakimś jednym konkretnym rejonie. Spowodowane jest to licznymi nagłymi potrzebami zgłaszanymi przez lokalną społeczność, których konieczność pilnej realizacji jest konsekwencją wcześniejszych wieloletnich zaniedbań. Pomimo tego przy konstruowaniu planu zadań, kierowano się następującymi priorytetami obszarowymi:

- położenie w sąsiedztwie wód powierzchniowych, stanowiących największy walor naturalny miasta, istotne dla ochrony środowiska i rozwoju turystyki, dziedzin bardzo ważnych dla dalszego rozwoju gospodarczego,
- położenie w rejonie intensywnych przeobrażeń gospodarczych i przestrzennych oraz, na których w stosunkowo krótkim czasie intensywnie przebiegają procesy inwestycyjne związane z realizacją budownictwa mieszkaniowego i usługowego,
- położenie w rejonie predysponowanym do rozwoju funkcji gospodarczych.

2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU

2.1. Położenie, powierzchnia i ludność.

Gmina Miasto Chełmża, pod względem administracyjnym, jest jedyną gminą miejską z dziewięciu gmin stanowiących obszar powiatu toruńskiego ziemskiego, będącym z kolei jednym z 19 powiatów wchodzących w skład województwa kujawsko-pomorskiego. Obszar gminy położony jest w północnej części powiatu, w środkowej części województwa. Miasto Chełmża administracyjnie graniczy tylko z gminą Chełmża. Gmina Miasto Chełmża jest jedyną gminą miejską na terenie powiatu nie jest jednak siedzibą władz powiatu, gdyż te ostatnie umiejscowiły swoją siedzibę w Toruniu, tj. poza granicami powiatu. Usytuowanie gminy na tle województwa i powiatu przedstawia załącznik nr 1.

Ogólna powierzchnia gminy wynosi 783 ha, z czego użytki rolne stanowią 368 ha, co stanowi 47 % terenu miasta. Ponadto znaczny udział w powierzchni gminy (95 ha – 12,1%) stanowią wody powierzchniowe. Szczegółową strukturę użytkowania gruntów na terenie miasta przedstawia Tabela 1.

Tab.1 Struktura użytkowania gruntów (wg stanu na dzień 24.09.2007r.)*

Rodzaj użytków	Powierzchnia w hektarach	Procentowy udział w powierzchni miasta
Użytki rolne ogółem	368	47
w tym:		
Grunty orne	308	39,3
Sady	8	1,1
Łąki trwałe	26	3,3
Pastwiska trwałe	11	1,4
Grunty rolne zabudowane	12	1,5
Pod rowami	3	0,4
Użytki leśne ogółem	5	0,6
w tym:		
Lasy	1	0,1
Grunty zadrzewione i zakrzewione	4	0,5
Tereny zabudowane ogółem	298	38,1
w tym		
Tereny mieszkaniowe	104	13,3
Tereny przemysłowe	55	7,0
Inne tereny zabudowane	29	3,7
Zurbanizowane tereny niezabudowane	27	3,4
Tereny rekreacyjno – wypoczynkowe	16	2,1
Tereny komunikacyjne ogółem	67	8,6
w tym		
Drogi	47	6,0
Tereny kolejowe	20	2,6
Nieużytki	17	2,2
Wody powierzchniowe	95	12,1
RAZEM	783	100,0

*Zestawiono na podstawie danych z Urzędu Miasta Chełmży

Pod względem fizyczno-geograficznym miasto Chełmża położone jest na obszarze Pojezierza Chełmińskiego-Dobrzyńskiego. Kierując się względami hydrograficznymi możemy stwierdzić, iż gmina leży w zlewni rzeki Fryby, będącej prawym dopływem Wisły.

Miasto Chełmża ma dobrą lokalizację w stosunku do istniejących i projektowanych tras komunikacyjnych, zarówno drogowych, jak i kolejowych. W bezpośrednim sąsiedztwie miasta przebiega droga krajowa nr 1 Cieszyn- Gdynia, stanowiąca swego rodzaju obwodnicę miasta na kierunku północ – południe. W układzie równoleżnikowym z zachodu na wschód przebiega przez miasto droga wojewódzka nr 551 Strzyżawa (Bydgoszcz) – Wąbrzeźno, zapewniająca dobre warunki tranzytu z kierunku Szczecina, Gorzowa i Piły w kierunku Olsztyna i dalej na wschód z ominięciem Torunia. Ponadto ok. 10 km na wschód od Chełmży usytuowany będzie węzeł komunikacyjny „Lisewo” na trasie projektowanej autostrady A 1, leżącej w transeuropejskim korytarzu komunikacji drogowej łączącym południe Europy z krajami skandynawskimi i państwami nadbałtyckimi.

Obok tras drogowych, przez Chełmżę przebiega linia kolejowa Toruń- Malbork , która poprzez węzeł kolejowy w Toruniu umożliwia doskonałe połączenie kolejowe praktycznie z całą Polską. Ponadto w IV kwartale br. uruchomione zostanie nieczynne od 8 lat połączenie kolejowe na trasie Chełmża – Unisław - Bydgoszcz.

Liczba ludności gminy miasta Chełmży wg stanu na dzień 31.12.2007r. wynosiła 15.075 osób, z tego 7.185 osób stanowili mężczyźni (48%), a kobiety 7.890 osób (52%). W stosunku do 2004r. nastąpił spadek liczby mieszkańców o 208 osób. Ze struktury wieku ludności wg stanu na 31.12.2004r. wynika, że liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym wynosiła 3.687 osób (24,12%), w wieku produkcyjnym 9.497 osób (62,14%) i w wieku poprodukcyjnym 2.099 osób (13,73%).

2.2. Środowisko przyrodnicze.

Rzeźba obszaru miasta Chełmża została ukształtowana w czasie ostatniego zlodowacenia skandynawskiego, które na naszym terenie zakończyło się około 16 tyś. lat temu, a modelowana była w okresie polodowcowym. Na terenie miasta dominują wysoczyzny morenowe – przeważnie faliste, miejscami tylko płaskie. Wysoczyznę urozmaicają niewielkie pagórki morenowe o wysokości nie przekraczającej 5 m oraz niewielkie zagłębienia wytopiskowe. Wysoczyznę morenową rozcina rozległa rynna polodowcowa, na dnie której znajduje się m.in. Jezioro Chełmżyńskie, jezioro Archidiakonka oraz tereny bagienne i podmokłe. W dnie rynny znajdują się także lokalne wyniosłości, a na jednym z takich wyniesień zlokalizowana jest najstarsza część miasta. Rzeźba terenu nie stwarza jednak przeszkód dla rozwoju przestrzennego miasta. Maksymalna deniwelacja terenu w granicach miasta wynosi blisko 24m, z czego najwyższy punkt położony jest

w północnej części miasta (104,3 m.n.p.m.) a najniższy w obniżeniu w dolinie Miałkusz (80,4 m.n.p.m.).

Obszar wysoczyzny morenowej jest praktycznie bezleśny. Rosnące tu przed wiekami zasobne lasy na siedliskach grądowych zostały dawno wykarczowane, a grunty przeznaczone zostały pod użytkowanie rolnicze lub zainwestowane. Pod względem pochodzenia na wysoczyźnie morenowej dominują gleby brunatne i płowe utworzone z gliny morenowej. Na terenie miasta Chełmża odsetek użytków rolnych jest stosunkowo wysoki – użytki rolne zajmują 47% powierzchni miasta. Pod względem klasy bonitacyjnej przeważają gleby III i IV klasy bonitacyjnej. Świadczy to o wysokiej przydatności użytków rolnych dla potrzeb rolnictwa.

Obszar miasta Chełmża jest bardzo bogaty w wody powierzchniowe, które zajmują powierzchnię blisko 100 ha, co stanowi 12% powierzchni ogólnej miasta. W granicach miasta znajduje się część Jeziora Chełmżyńskiego - największego jeziora na terenie powiatu toruńskiego i jednego z największych na terenie województwa. Jest to jezioro typu rynnowego o całkowitej powierzchni 271,1 ha. Objętość wody w jeziorze wynosi 16.452 tys. m³, maksymalna długość jeziora wynosi 6125 m, a szerokość 750 m. Głębokość średnia wynosi 6,0 m, a maksymalna sięga 27,1 m.

Jezioro Chełmżyńskie

Jezioro Chełmżyńskie odprowadza nadmiar wód do rzeki Fryby za pośrednictwem Kanału Miałkusz. Na terenie miasta, w północnej części w bocznej odnodze rynny chełmżyńskiej, położone jest również jezioro Archidiakonka o powierzchni 15,2 ha. Maksymalna długość jeziora wynosi 1085 m, a szerokość 210 m. Jezioro jest trudno dostępne, a jego brzegi są w większości zarośnięte roślinnością wodną. Ponadto na terenie miasta występują tereny podmokłe, np. pozostałości dawnego jeziora Miałkusz – na północ od centrum miasta. Koncepcja rozbudowy obiektów małej retencji na terenie miasta przewiduje retencję wód w jeziorze Archidiakonka i dawnym jeziorze Miałkusz.

Przez obszar miasta Chełmża przebiega ważny ciąg ekologiczny tzw. rynny chełmżyńskiej, w której leży m.in. Jezioro Chełmżyńskie. W systemie przyrodniczym

Pojezierza Chełmińskiego ciąg ten pełni rolę jedyne go łącznika między doliną Wisły i doliną Drwęcy. Chełmża znajduje się poza zasięgiem wielkoprzestrzennego systemu obszarów chronionych. Nie znajduje się również w Sieci Obszarów NATURA 2000.

2.3. Turystyka

Gmina Miasto Chełmża z uwagi na walory środowiska naturalnego, uwarunkowania historyczne i centralne położenie w stosunku do atrakcyjnych turystycznie sąsiadujących terenów gminy Chełmża, przyciąga corocznie sporo turystów , odwiedzających te tereny przy okazji wizyt w Toruniu oraz przemierzających się po trasie średniowiecznych zamków krzyżackich.

Chełmża ma do zaoferowania przybywającym i odwiedzającym miasto szereg zabytków architektury, z najcenniejszymi obiektami z okresu średniowiecza, związanych z okresem, gdy miasto było siedzibą biskupów chełmińskich. Najcenniejszym zabytkiem z tego okresu jest wybudowana w stylu gotyckim konkatedra pw. Św.Trójcy zbudowana w latach 1251-1263 i zlokalizowana przy ul.Tumskiej.

Konkatedra pw. Św. Trójcy w Chełmży.

Kościół ten przez kilkaset lat, do XIX w. pełnił rolę siedziby biskupów chełmińskich. Od 1929r. wpisany jest do rejestru zabytków. Katedra posiada bardzo bogaty wystrój wnętrz. Ponadto w jej posiadaniu jest szereg zabytków ruchomych, w tym m.in. ozdobne nakrycie końskie- czaprak, wg przekazów, z konia Kara Mustafy, a podarowane kościołowi przez króla Jana III Sobieskiego, po zwycięskiej bitwie nad Turkami pod Wiedniem. Oprócz tego najcenniejszego obiektu, na terenie miasta zlokalizowanych jest szereg innych ciekawych obiektów wpisanych do rejestru zabytków, w tym m.in. kościół pw. Św.Mikołaja z przełomu XIII/XIV w., cmentarz parafialny przy ul.Chełmińskiej z cennymi kaplicami (kaplicą grobową Zawiszów Czarnych z 1879r. oraz kaplicą grobową Kalksteinów z ok. 1890r.), kilka pięknie zdobionych kamienic przy ul.Chełmińskiej i gen.W.Sikorskiego.

Widok na układ urbanistyczny Starówki z centralnie położonym Rynkiem.

Obok zabytków architektury, do interesujących obiektów zaliczyć należy wczesnośredniowieczne grodzisko „Archidiakonka” z przełomu XI/XII w., położone nad jeziorem o tej samej nazwie. Ponadto Chełmża ma do zaoferowania ciekawy układ urbanistyczny Starówki z centralnie położonym Rynkiem i położonym w jego sąsiedztwie neogotyckim Ratuszem, stanowiącym siedzibę władz miejskich.

Poza zabytkami zlokalizowanymi w samym mieście, w okolicy Chełmży znajduje się szereg ciekawych obiektów architektonicznych. Zaliczyć do nich można wiejskie kościołki, pałacyki i zabytkowe parki wiejskie. Najciekawsze obiekty tego typu znajdują się na terenie wsi: Pluskowęsy, Nawra, Grzywna i Głuchowo.

Oprócz atrakcji historycznych Chełmża pochwalić się może znakomitymi walorami rekreacyjnymi, które są związane z położonymi na jej terenie jeziorami. Szczególnie cenne pod tym względem jest Jezioro Chełmżyńskie, doskonałe do uprawiania wszelkiego rodzaju sportów wodnych i rekreacji. Sprzyjają temu wymienione już wcześniej parametry jeziora oraz jego dobra dostępność. O atrakcyjności świadczyć może fakt, iż nad jeziorem powstały kluby sportowe ze sporymi tradycjami oraz osiągnięciami sportowymi na skalę krajową i zagraniczną, KST „Włókniarz” i „ChTW-1927”, w których uprawiane są sporty wodne tj. żeglarstwo, kajakarstwo i wioślarstwo.

Poza klubami sportowymi nad Jezioro Chełmżyńskim zlokalizowany jest „Tumska Przystań” z siedzibą przy ul. Tumskiej 12a w Chełmży, który dysponuje 26 miejscami noclegowymi, polem namiotowym i wypożyczalnią sprzętu wodnego. Oprócz niego dobre warunki zakwaterowania zapewnia hotel „Imperium” z siedzibą przy ul. Mickiewicza 5 w Chełmży, dysponujący 50 miejscami noclegowymi. Dla pragnących skorzystać z kąpeli wodnych i słonecznych miasto oferuje 3 plaże, w tym jedną strzeżoną.

Na terenie gminy zlokalizowany jest także zmodernizowany w latach 2005-2006 basen miejski przy ul. Bydgoskiej 7, w którym znajduje się także kawiarenka, siłownia i salon kosmetyczny. Obiekt czynny jest przez cały rok we wszystkie dni tygodnia.

Atrakcyjność turystyczną miasta i okolic potwierdza fakt, iż przez miasto przebiegają trzy oznakowane szlaki turystyczne: żółty: Papowo Biskupie- Bielczyny- Chełmża o długości 10,4 km, niebieski: Chełmża- Mirakowo- Kamionki- Gronowo- Młyniec- Ciechocin o długości

39,5 km, zielony: Chełmża- Kuchnia- Grodno- Kielbasin- Dźwierzno- Zelgno- Witkowo- Dziemiony- Skape- Bielczyny- Głuchowo- Nawra- Kończewice- Chełmża o długości 44 km.

Bliskie sąsiedztwo Torunia i Bydgoszczy sprzyja rozwojowi wypoczynku weekendowego bądź kilkudniowego. Wspomnieć również wypada o dynamicznie rozwijających się ośrodkach wypoczynkowych we wschodniej części Jeziora Chełmżyńskiego, na terenie gminy Chełmża w Zalesiu, Mirakowie i Pluskowęsach.

2.4. Zagospodarowanie przestrzenne.

Na podstawie uregulowań ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zasady zagospodarowania przestrzeni, w tym w szczególności uwarunkowania lokalne i predyspozycje dla poszczególnych terenów zawarte zostały w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Chełmży” przyjętym uchwałą nr XXV/205/2000 Rady Miejskiej Chełmży z dnia 30 listopada 2000 r.. Dokument ten jest podstawowym narzędziem z zakresu zagospodarowania przestrzennego, w oparciu o który dokonuje się uszczegółowienia sposobu zagospodarowania poprzez sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Aktualnie dla miasta sporządzono kilka miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących około 67% całego terenu miasta (w tym 12% stanowi powierzchnia wód powierzchniowych). Wśród terenów, które mają opracowane nowe plany zagospodarowania przestrzennego wymienić należy: tereny śródmieścia, obszary wzdłuż ulicy Kościuszki, Toruńskiej, ks. Frelichowskiego, Wyszyńskiego i Bydgoskiej, obejmujące całą południową i centralną część miasta. Równolegle kontynuowane są prace nad opracowaniem miejscowych planów zagospodarowania obejmujących kolejne części miasta.

2.4.1. Uwarunkowania ochrony środowiska

Miasto, o czym była mowa powyżej, położone jest w zlewni rzeki Fryby, stanowiącej prawy dopływ Wisły. To położenie powoduje, iż północna część miasta odwadniana jest przez Kanał Miałkusz i dopływające do niego rowy melioracyjne, do rzeki Fryby. Rzeka ta wykorzystywana jest również jako odbiornik oczyszczonych ścieków z terenów miasta, odprowadzanych z oczyszczalni ścieków zlokalizowanej na terenie cukrowni NORDZUKER S.A. Południowa część miasta odwadniana jest powierzchniowo bezpośrednio do niecki Jeziora Chełmżyńskiego. Istniejące wody powierzchniowe znajdują się na terenie obniżen terenowych, w których zalegają znaczne pokłady osadów organicznych. Tereny te cechują się płytkim zaleganiem wód gruntowych. Szczególnie duże powierzchnie mokradel znajdują się w północnej części miasta i z uwagi na funkcje retencyjne pełnią one ważną rolę w systemie hydrologicznym miasta. Stan czystości wód powierzchniowych na terenie miasta, zarówno stojących, jak i płynących nie jest zadowalający, co jest efektem wieloletniej

antropopresji, w tym szczególnie bezpośredniego odprowadzania do nich nie oczyszczonych ścieków komunalnych i przemysłowych. Na jakość wód Jeziora Chełmżyńskiego wpływ miały ponadto cykliczne znaczne wahania poziomu wody spowodowane jej znacznym poborem dokonywanym przez cukrownię na cele technologiczne. Przyczyniło się to do jego znacznej degradacji. Zaprzestanie poboru wody przez cukrownię w latach dziewięćdziesiątych pozwoliło na odwrócenie zachodzących w nim procesów i stopniową poprawę jakości wody i powolne odbudowywanie roślinności wodnej. Również oddanie do użytku oczyszczalni ścieków w pierwszej połowie lat dziewięćdziesiątych, stopniowa budowa i modernizacja systemów kanalizacyjnych przyczyniają się do poprawy stanu czystości wód płynących, biorących swój początek w rejonie miasta.

Tab.2 Zmienność wieloletnia podstawowych wskaźników stanu trofii Jeziora Chełmżyńskiego (okres stagnacji letniej)*.

Wskaźniki	14.08.1975	16.08.1977	30.07.1986	26.08.1992	18.08.1993	01.08.2000
Fosfor całkowity MgP/dm ³	-----	0,032	0,110	0,216	0,030	0,048
Azot całkowity MgN/dm ³	-----	3,58	1,19	4,20	3,34	1,25
Chlorofil „a” mg/m ³	-----	-----	55,0	83,2	88,7	38,2
Widzialność krążka Secchi'ego m	1,4	-----	1,7	0,6	0,6	1,5

*- dane na podstawie Programu Ochrony Środowiska Miasta Chełmży na lata 2004-2010 – Ocena aktualnego stanu środowiska

Stan czystości powietrza atmosferycznego również przez wiele lat nie był zadawalający, do czego przyczyniała się szczególnie wysoka emisja ze źródeł lokalnych i palenisk domowych, w których jako podstawowe paliwo wykorzystywano węgiel kamienny. Należy podkreślić, iż w ostatnim dziesięcioleciu obserwuje się powszechne zjawisko modernizacji indywidualnych źródeł ogrzewania, polegające na zastępowaniu dotychczasowych pieców węglowych piecami opalanymi gazem ziemnym i propan-butan, olejem opałowym i wykorzystujących energię elektryczną. Ponadto zmodernizowane zostały praktycznie wszystkie lokalne kotłownie w sferze użyteczności publicznej, zorganizowanego mieszkalnictwa i administracji, poprzez zastąpienie zużytych i nieefektywnych kotłowni na paliwa stałe, nowoczesnymi kotłowniami gazowymi i olejowymi. W wyniku tych działań znacząco spadła zawartość w powietrzu zanieczyszczeń atmosferycznych pochodzenia

energetycznego takich jak pyły i związki siarki. Narastającym z kolei problemem jest zwiększający się poziom zanieczyszczenia komunikacyjnego będący efektem wzmagającego się ruchu pojazdów. Oprócz tego problemu w ostatnim okresie występują uciążliwości związane z emisją gazów złośliwych związanych z oczyszczaniem odstożników zlokalizowanych na terenie miejscowej cukrowni, która jest okresowo szczególnie odczuwalna w rejonie ulic Dworcowej i Bydgoskiej.

Miasto posiada uporządkowany system gospodarki odpadami. Odpady są gromadzone są i następnie usuwane w sposób zorganizowany. Miasto aktualnie korzysta z jednego składowiska odpadów, prowadzonego zgodnie z wymogami ochrony środowiska w miejscowości Niedźwiedz w gminie Dębowa Łąka. Od 2002r. na terenie miasta wprowadzono system selektywnej zbiórki odpadów, który stosunkowo dobrze został przyjęty przez społeczność lokalną. Z roku na rok ilość odzyskiwanych odpadów wzrasta. Aktualnie selektywną zbiórką objęte są tworzywa sztuczne, szkło, makulatura i baterie.

Ekologiczny system miasta oparty jest o zespoły zieleni urządzonej położone w głównej mierze w rejonie Jeziora Chełmżyńskiego. Do największych kompleksów zielonych zaliczyć można park miejski przy ul. 3-go Maja, zieleń wzdłuż Bulwaru 1000-lecia oraz skwer przy ul. Toruńskiej. System zieleni urządzonej uzupełniają tereny istniejących cmentarzy oraz ogrody działkowe. W ostatnich latach intensywnie nasadzane są tereny wzdłuż brzegów Jeziora Chełmżyńskiego od strony ul. T. Kościuszki, gdzie nasadzeniami objęto już teren o powierzchni ok. 3 ha. Spośród terenów objętych ochroną prawną na terenie miasta znajduje się jedynie jeden obiekt – pomnik przyrody, tj. dąb o obwodzie 351 cm zlokalizowany na skwerze przy ul. Dąbrowskiego.

2.4.2. Infrastruktura techniczna

Układ drogowy

Istniejący układ drogowy na terenie miasta Chełmży obejmuje trzy kategorie dróg publicznych tj. drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne oraz drogi wewnętrzne nie zaliczone do żadnej z kategorii dróg publicznych.

Układ dróg wojewódzkich znajdujących się w zarządzie Zarządu Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy, Rejonu Dróg Wojewódzkich w Toruniu obejmuje drogę wojewódzką nr 551 Strzyżawa – Wąbrzeźno przebiegającą ulicami Bydgoską, Gen. Wł. Sikorskiego, A. Mickiewicza, Chełmińską i 3 Maja o łącznej długości na terenie miasta ok. 4,14 km oraz drogę wojewódzką nr 589 Grzywna – Chełmża obejmującą ulice Toruńską i Dąbrowskiego, o łącznej długości ok. 1,2 km. Łączna długość dróg wojewódzkich na terenie miasta wynosi 5,34 km.

Drogi wojewódzkie spełniają ważną rolę w układzie komunikacyjnym miasta, z uwagi na ich funkcje tranzytowe bądź dojazdowe do głównych jednostek administracyjnych w sąsiedztwie.

Z uwagi na znaczne obciążenie ruchem drogowym stan techniczny w/w dróg wymaga modernizacji bądź remontów. Częściowo prace modernizacyjne są już realizowane, czego przykładem jest ulica 3-go Maja stanowiąca drogę wyjazdową w kierunku Wąbrzeźna i Kowalewa Pomorskiego oraz część ulicy Bydgoskiej. Jednakże w najbliższym czasie winny być poddane remontom ulice w centrum miasta tj. ulice Toruńska, Gen. Wł. Sikorskiego i pozostały odcinek ulicy Bydgoskiej.

Drogi powiatowe zlokalizowane na terenie miasta zarządzane są przez Zarząd Dróg Powiatowych w Toruniu. Układ dróg powiatowych na terenie miasta obejmuje drogę powiatową nr 547 Bielczyny – Chełmża obejmującą ulicę Chełmińskie Przedmieście o długości 1,02 km, drogę powiatową nr 44419 Lisewo – Chełmża obejmującą ulicę Trakt o długości 2,41 km oraz drogę powiatową nr 44466 Pigża – Chełmża obejmującą ulicę Wyszynskiego o długości 1,50 km. Łączna długość dróg powiatowych na terenie miasta wynosi 4,93 km. Podobnie jak drogi wojewódzkie drogi powiatowe spełniają istotną rolę, uzupełniając układ dróg wyjazdowych z miasta na tereny ościenne. Stan techniczny dróg powiatowych jest zadawalający, za wyjątkiem drogi nr 547, która wymaga przeprowadzenia robót modernizacyjnych.

Najliczniejszą grupę stanowią drogi gminne. Drogi te pozostają w bezpośrednim zarządzie Burmistrza Miasta Chełmży. Funkcjonalnie drogi te uzupełniają układ dróg wojewódzkich i powiatowych oraz stanowią ich rozwinięcie, umożliwiając dojazd do wszystkich istotnych miejsc w mieście. Drogi te ponadto obsługują centrum miasta, tereny osiedli mieszkaniowych oraz tereny użytkowane na cele gospodarcze. Część z dróg gminnych jest przedłużona poprzez układ dróg gminnych zlokalizowanych na terenie sąsiedniej gminy Chełmża zapewniając tym samym dojazd do terenów bezpośrednio przylegających do granic administracyjnych miasta, które stanowią naturalne zaplecze miasta, predysponowane do rozwoju funkcji turystycznych (Strużał) czy gospodarczych (osiedle pod Kończewicami, Browina, Nowa Chełmża). Łączna długość dróg gminnych wynosi 24,36 km. Szczegółowe zestawienie istniejących dróg gminnych przedstawiono w załączniku nr 2.

O ile drogi wojewódzkie i powiatowe pomimo wszystko prezentują w miarę przyzwoity stan techniczny, to drogi gminne są znacznie zróżnicowane pod względem stanu technicznego. Generalnie drogi gminne dzielimy na drogi o nawierzchni twardej i nawierzchni gruntowej. Wśród pierwszej grupy wyróżnić można drogi o nawierzchni bitumicznej, betonowej, tłuczniowej i brukowej. Łączna długość dróg o nawierzchni twardej na terenie miasta wynosi 12,21 km. Wśród nawierzchni gruntowych wyróżnić można drogi wzmocnione

żużlem bądź żwirem oraz drogi naturalne, z gruntu rodzimego. Długość w/w dróg wynosi 12,15 km.

Praktycznie większość dróg gminnych, z uwagi na wieloletnie użytkowanie i znaczne zaległości w zakresie odnowień, wymaga renowacji, modernizacji i remontów. W przypadku dróg o nawierzchni twardej (dotyczy to głównie strefy śródmiejskiej), zakres robót obejmie ich remont bądź w niektórych przypadkach modernizację. W przypadku dróg o nawierzchni gruntowej, m.in.: na osiedlu 3-go Maja oraz nowopowstałych osiedlach mieszkaniowych w obrębie ulic Wyszyńskiego i Kościuszki, niezbędnym jest podjęcie prac modernizacyjnych (bieżących remontów) jako rozwiązane tymczasowe. W zasadzie konieczna jest ich budowa od podstaw jako rozwiązanie docelowe.

Z uwagi na ograniczone możliwości w ruchu drogowym oraz deficyt miejsc parkingowych, centrum miasta objęte zostało strefą płatnego parkowania. Ponadto znaczna część ulic na tzw. „Starówce” objęta została jednokierunkowym ruchem drogowym.

Uzupełnieniem wymienionego układu drogowego obejmującego trzy kategorie dróg publicznych jest system dróg wewnętrznych zarządzanych i utrzymywanych przez ich właścicieli. Drogi te wykorzystywane są dla potrzeb wewnętrznych i są to najczęściej drogi w obrębie wielorodzinnych osiedli mieszkaniowych oraz drogi w obrębie terenów zieleni miejskiej, terenów rekreacyjnych i ogrodów działkowych.

Sieć wodno-kanalizacyjna

Istniejący system zaopatrzenia w wodę oparty jest o ujęcie wody, stację uzdatniania wody oraz system sieci wodociągowych. Ujęcie wody składa się z dziewięciu czynnych studni głębinowych zlokalizowanych w parku miejskim w sąsiedztwie Jeziora Chełmżyńskiego. Wydajność poszczególnych ujęć wody wynosi od 624m³/d do 1440m³/d. Ujęcie korzysta z drugiej czwartorzędowej warstwy wodonośnej położonej na głębokości około 35-40 m p.p.t. Zdolność produkcyjna ujęcia wynosi 6.480m³/d i znacznie przekracza aktualne zapotrzebowanie. Stacja uzdatniania wody zlokalizowana przy ul.3-go Maja korzysta ze złoża filtracyjnego o wydajności 3048m³/d i posiada możliwości rozbudowy, pomimo, iż aktualne moce produkcyjne, podobnie jak ujęcie, przekraczają bieżące zapotrzebowanie. System sieci wodociągowej obejmuje magistralę wodociągową przebiegającą praktycznie przez całe miasto, sieci rozdzielcze i przyłącza. Długość sieci wodociągowych magistralnych i rozdzielczych (wg stanu na dzień 26.06.2008r.) wynosi 36,5 km, natomiast długość przyłączy 14,6 km/1041 szt.. Łączna produkcja wody na terenie miasta wynosi ok. 44 400m³ miesięcznie. Ze względu na strukturę budowy sieć wodociągowa na terenie Chełmży wykonana jest z: rur PCV – 6,15 km, rur azbestowo-cementowych AC – 15,7 km, rur żeliwnych – 9,75 km oraz rur stalowych – 4,9 km. Stan

techniczny obiektów zaopatrzenia w wodę jest stosunkowo dobry, gdyż zarówno ujęcie wody, stacja uzdatniania wody i magistrala zostały wykonane bądź zmodernizowane w ostatnich 15 latach. Potrzeby remontowe dotyczą natomiast sieci rozdzielczych, gdyż znaczna część z nich jest już zużyta, względnie istniejące przekroje sieci nie odpowiadają aktualnym potrzebom.

W znacznie gorszym stanie, zarówno ilościowym, jak i jakościowym jest sieć kanalizacyjna. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 18,3 km, natomiast długość przykanalików wynosi 7,3 km/635 szt. Stan techniczny sieci kanalizacyjnych, w tym głównego kolektora ogólnospławnego, na odcinku od ul. Polnej do ul. gen. W. Sikorskiego jest zły. Wynika to ze znacznego wieku sieci (prawie 100 lat) i związanego z tym faktem zużycia technicznego. Ponadto główny kolektor pracuje w stanie ciągłego podtopienia wodami gruntowymi. System sieci kanalizacyjnej opiera się w większości na kolektorach ogólnospławnych. Jedynie nowowypbudowane nieliczne systemy kanalizacji realizowane są w systemie rozdzielczym, jako sanitarne i deszczowe. Długość istniejącej sieci kanalizacji deszczowej na terenie miasta wynosi ok. 5,5 km. W systemie kanalizacyjnym ważną rolę odgrywają przepompownie ścieków w liczbie 4, w tym dwie nowe główne przepompownie ścieków przy ul. Polnej i ul. Chełmińskie Przedmieście zapewniające przerzut ścieków na oczyszczalnię ścieków.

Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana na zapleczu cukrowni NORDZUKER S.A., przyjmuje zarówno ścieki technologiczne z zakładu, jak i całość ścieków z terenu miasta. Wybudowana została w latach 1990- 1993 , wspólnie przez cukrownię i miasto. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna, a jej technologia opiera się o osad czynny. Oczyszczalnia aktualnie spełnia wymagania w zakresie stopnia oczyszczania ścieków, jak również dysponuje rezerwą w zakresie możliwości przyjmowania większej ilości ścieków. Jednakże z uwagi na 15-letnią eksploatację i postęp techniczny w zakresie oczyszczania ścieków oraz rosnące koszty utrzymania obiektu w stanie technicznym dopuszczającym go do użytkowania, obecny właściciel oczyszczalni podjął decyzję o wprowadzeniu znacznego wzrostu ceny jednostkowej oczyszczania ścieków komunalnych.

Budowa nowej oczyszczalni ścieków, która w założeniu oczyszczałaby ścieki komunalne z terenu miasta, byłaby z ekonomicznego punktu widzenia nie uzasadniona. Głównie z powodu braku miejsca na zlokalizowanie w/w obiektu, a także wysoki koszt budowy i późniejsze koszty eksploatacji nowej oczyszczalni, które nie pozwoliłyby na utrzymanie ceny jednostkowej oczyszczalni ścieków na aktualnym poziomie.

W nawiązaniu do powyższego przeprowadzono szereg spotkań z udziałem przedstawicieli władz miasta Chełmży oraz Toruńskich Wodociągów Sp. z o.o., w temacie odbioru i oczyszczania ścieków z terenu Chełmży przez Toruńską Oczyszczalnię Ścieków. W wyniku ustaleń zawarte zostało porozumienie pomiędzy Gminą Miasto Chełmża,

a Toruńskimi Wodociągami Sp. z o.o., którego zapisy wskazują, iż ścieki komunalne z terenu miasta mogłyby być kierowane od roku 2009, za pomocą kanału tłocznego, do Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Ostaszewie, a następnie do Toruńskiej Oczyszczalni Ścieków.

Zaopatrzenie w gaz oraz energię elektryczną i ciepłą.

Miasto Chełmża wyposażone jest w sieć gazową średniego i niskiego ciśnienia, zasilaną poprzez gazociąg wysokiego ciśnienia Dn 80 z kierunku wsi Pluskowęsy. Stacja redukcyjno-pomiarowa zlokalizowana jest przy ul.3-go Maja i posiada przepustowość 8000 Nm³/h. Od wspomnianej stacji rozprowadzone są gazociągi średniego ciśnienia do 3 stacji redukcyjno-pomiarowych II° przy ulicach Toruńskiej, Traugutta oraz Frelichowskiego. Ze stacji tych gaz ziemny rozprowadzany jest sieciami niskiego ciśnienia do odbiorców. Nasylenie siecią gazową można uznać za zadawalające, jedynie na części nowopowstałych osiedli mieszkaniowych w najbliższym czasie w przypadku pozyskania odpowiedniej liczby odbiorców sieć ta winna być rozbudowana. Ponadto w rejonie ulicy Bydgoskiej i Wyszyńskiego istnieje potrzeba przedłużenia sieci średniego ciśnienia dla potrzeb odbiorców przemysłowych.

Również zasilanie w energię elektryczną aktualnie spełnia zapotrzebowanie. Przy ul. Frelichowskiego zlokalizowany jest Główny Punkt Zasilania 110/15 kV, w którym zainstalowane są dwa transformatory 25 MVA. GPZ „Chełmża” zasilany jest linią 110 kV z GPZ „Elana” w Toruniu. Na terenie miasta rozprowadzona jest sieć linii wysokiego, średniego i niskiego napięcia, w większości są one skablowane. Istniejący GPZ posiada rezerwę mocy. W ostatnim czasie Zakład Energetyczny w Toruniu prowadził zakrojoną na szeroką skalę modernizację oraz rozbudowę sieci, dzięki czemu jej stan jest w pełni wystarczający, co istotne również w częściach peryferyjnych miasta. Drugim źródłem zasilania w energię elektryczną jest turbina zlokalizowana na terenie Nordzucker S.A., wykorzystywana głównie przez samą cukrownię.

System ciepły miasta opiera się na indywidualnych kotłowniach lokalnych. Natomiast pozostałe zewnętrzne sieci ciepłownicze obsługują zasoby Spółdzielni Mieszkaniowej Lokatorsko-Własnościowej oraz częściowo zasoby komunalne w rejonie „Starówki” oraz w rejonie ulic Wyszyńskiego i Frelichowskiego. Źródłami zasilania w ciepło dla tych sieci są nowo wybudowane kotłownie będące własnością prywatnego podmiotu, firmy "BRUN-POL" Sp. z o.o. z Torunia.

Sieć telekomunikacyjna

Na terenie miasta zlokalizowana jest sieć telefonii przewodowej wraz z automatyczną centralą, będące własnością Telekomunikacji Polskiej S.A. Oprócz sieci lokalnej, przez

miasto przebiegają dwie linie międzymiastowe Toruń- Chełmno i Toruń- Grudziądz oraz linia światłowodowa. Dla potrzeb publicznych na terenie miasta zlokalizowanych jest ponad 30 aparatów publicznych na karty telefoniczne. Istniejąca centrala i sieć telefoniczna w pełni pokrywają aktualne zapotrzebowanie, jak również zapotrzebowanie perspektywiczne.

Poza siecią telefonii przewodowej na terenie miasta działają trzej operatorzy telefonii komórkowej: Centertel, Era GSM i Plus GSM.

2.4.3. Własność nieruchomości

Na terenie Gminy Miasto Chełmża reprezentowane są wszystkie formy własności nieruchomości tj. własność prywatna, państwowa i samorządowa. O ile ta pierwsza w głównej mierze służy zaspokojeniu potrzeb i przynoszeniu korzyści samym właścicielom, to obie pozostałe formy służą zaspokojeniu potrzeb zbiorowych społeczności lokalnej.

Gmina jako podstawowa jednostka samorządu terytorialnego, w ramach zadań własnych realizuje szereg celów służących zaspakajaniu zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej dotyczących takich dziedzin jak: ład przestrzenny, gospodarka nieruchomościami i ochrona środowiska, gminne drogi, ulice oraz organizacja ruchu drogowego, wodociągi, kanalizacja, utrzymanie czystości i porządku, gminnego budownictwa mieszkaniowego, zieleni gminnej i zadrzewień, cmentarzy komunalnych, targowisk i hal targowych itp.

Dla realizacji powyższych zadań gmina tworzy zasób nieruchomości, które zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego i innymi dokumentami programowymi niezbędne są dla potrzeb publicznych.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2007 roku Gmina Miasto Chełmża była właścicielem 191,6 ha gruntów na terenie miasta, co stanowi 24,5% całkowitej powierzchni gminy. W przeważającej części są to grunty pod drogami gminnymi, tereny zieleni miejskiej oraz grunty zajęte pod gminne budownictwo mieszkaniowe. Z łącznej powierzchni gruntów komunalnych, w bezpośrednim zarządzie gminy znajdowało się 145 ha. Przekazanych w trwałą zarząd gminnym jednostkom organizacyjnym zostało 4,6 ha, a w użytkowanie wieczyste przekazano 42 ha.

Zasób nieruchomości gminnych ulega zmianom ilościowym i jakościowym w wyniku przeprowadzania transakcji na rynku nieruchomości, w wyniku przejmowania gruntów osób fizycznych za odszkodowaniem, wydzielanych pod drogi publiczne. Z zaobserwowanych tendencji można wskazać, iż gmina w rezultacie wspomnianych procesów powiększa swój zasób w bezpośrednim sąsiedztwie Jeziora Chełmżyńskiego, natomiast wyzbywa się terenów przeznaczonych na cele zabudowy mieszkaniowej, a także infrastruktury uzupełniającej oraz pod zabudowę komercyjną. Ten kierunek zmian jakościowych,

zmierzający do kumulowania zasobów przeznaczonych na cele publiczne, należy uznać za prawidłowy i godny kontynuowania.

2.4.4. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Jak już wspomniano w tym rozdziale w części dotyczącej walorów turystycznych miasta, Chełmża może poszczycić się kilkoma cennymi obiektami wpisanymi do rejestru zabytków prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Toruniu. Są to dla przypomnienia zarówno zabytki architektury sakralnej jak dwa kościoły i cmentarz parafialny, jak również zabytki architektury świeckiej, tj. 3 kamienice, zabytkowa willa, a ponadto zabytek archeologiczny jakim jest wczesnośredniowieczne grodzisko „Archidiakonka”.

Bezsprzecznie najcenniejszym z nich jest konkatedra stanowiąca wizytówkę miasta. Konkatedra pw. Św.Trójcy wybudowana w latach 1251-1263 w stylu gotyckim, podlegała kilku przebudowom na przestrzeni wieków. Nie ustrzegła się zniszczeń, z których jednym z najpoważniejszych był pożar w latach pięćdziesiątych ubiegłego stulecia, po którym zniszczeniu uległo zwieńczenie wieży. W wyniku przeprowadzonych prac remontowo-konserwacyjnych na przestrzeni ostatnich lat udało się przywrócić pierwotny stan m.in. zwieńczenia wieży, która uległa zniszczeniu w efekcie wspomnianego pożaru. Walory świątyni zostały już wcześniej wymienione, jednakże w ramach uzupełnienia należy wspomnieć o cennym wyposażeniu wnętrza katedry, reprezentowanym przez bogato zdobione ołtarze z XVII i XVIII w., gotyckie kamienne siedziska z XIII w., późnorenesansową ambonę z początku XVII w., rokokową chrzcielnicę z połowy XVIII w. oraz fragmenty płyty nagrobnej wielkiego mistrza krzyżackiego Zygfryda von Feuchtwangen z XIV w.

Katedra przez szereg lat, z uwagi na swe rozmiary i wynikającą z tego faktu skalę potrzeb wymaga znacznych nakładów na utrzymanie jej zabytkowej substancji i działania restauratorskie. Prace renowacyjne prowadzone są od szeregu lat. Dzięki nim m.in. gruntownie wymieniono pokrycia dachowe. Ponadto zabiegom konserwacyjnym poddano szereg elementów wewnątrz katedry, w tym zabytki ruchome. Zakończono również prace przy renowacji wschodniej ściany katedry. Zlikwidowano jedno z największych i najtrudniejszych problemów tj. zawilgocenie ścian. Po zabiegach osuszających odtworzone i uzupełnione zostały tynki wewnątrz katedry.

Drugi z kościołów, pw. Św. Mikołaja, pochodzący również z XIII w., przez wiele lat stanowił kościół osób wyznania ewangelickiego. Pomimo skromniejszych rozmiarów i wyposażenia, wewnątrz również znaleźć można ciekawe elementy wyposażenia, jak m.in. drewniany ołtarz główny oraz płyty nagrobne z XVII i XVIII w. Również ten obiekt nie uniknął zniszczeń spowodowanych upływem czasu. W ostatnim czasie wymieniono pokrycie wieży kościoła, jednakże remontu wymagają inne elementy pokrycia oraz wnętrza kościoła.

Trzy wspomniane kamienice oraz willa figurujące w rejestrze zabytków, pochodzą z przełomu XIX i XX w. Stanowią one własność prywatną. Wszystkie te obiekty mają ciekawe, bogato zdobione w detale architektoniczne elewacje. Jednakże i w tym przypadku, niewielkie nakłady finansowe łożone na ich utrzymanie i restaurację, spowodowały ich znaczną dekapitalizację. Dlatego też w najbliższym czasie konieczne będzie podjęcie przez właścicieli zabiegów renowacyjnych, przywracających im ich wcześniejszy blask.

Ostatni z obiektów figurujący w rejestrze zabytków, wczesnośredniowieczne grodzisko „Archidiakonka”, stanowi ciekawy obiekt terenowy z XI w. W trakcie prac wykopaliskowych wydobyto szereg zabytków ruchomych, obrazujących ówczesne życie potomków obecnych chełmżan. Również ten obiekt wymaga podejmowania zabiegów ochronnych, które zabezpieczyłyby je przed zniszczeniem poprzez niekontrolowane wykonywanie prac rolnych.

Oprócz obiektów wpisanych do rejestru zabytków, ochroną konserwatorską objęte jest centrum miasta, ze średniowiecznym układem urbanistycznym i zwartą zabudową kamienic z przełomu XIX i XX w. Najcenniejsze kamienice zlokalizowane są przy Rynku oraz przy ulicach Sikorskiego, Chełmińskiej, Tumskiej, Kopernika, Szewskiej i Paderewskiego. Wiele z tych kamienic poddawana jest w ostatnim czasie przez ich właścicieli remontom, dzięki czemu można mieć nadzieję, iż proces ich degradacji zostanie powstrzymany.

Obok zabytków architektury mieszkalnej, godnym odnotowania są również liczne zabytki architektury przemysłowej z ciekawymi obiektami zespołu dworca kolejowego z początku XX w., budynki Gazowni Miejskiej i Rzeźni Miejskiej z końca XIX w. oraz zabudowania przemysłowe cukrowni z okresu jej powstania tj. z końca XIX w.

2.4.5. Identyfikacja problemów

W wyniku dokonanej analizy przedstawionego powyżej materiału diagnostycznego, innych opracowań planistycznych i programowych nakreślających strategiczne cele i kierunki rozwoju oraz po wnikliwej analizie i późniejszej weryfikacji korespondencji, w tym wniosków i postulatów zgłaszanych przez mieszkańców miasta, instytucje i organizacje działające na terenie miasta, związanych z potrzebą realizacji zadań inwestycyjnych, sporządzono listę problemów z zakresu szeroko rozumianej gospodarki komunalnej, w tym z zakresu ochrony środowiska przyrodniczego, ochrony środowiska kulturowego oraz gospodarki nieruchomościami, które brzmią następująco:

- ◆ przestarzała, cechująca się złym stanem technicznym oraz nie odpowiadająca aktualnym potrzebom sieć wodociągowo-kanalizacyjna, ograniczająca rozwój lokalny oraz wpływająca na zwiększoną awaryjność i związany z tym wzrost kosztów,
- ◆ zbyt wolne tempo realizacji inwestycji infrastrukturalnych na nowotworzonych osiedlach mieszkaniowych wynikające z poważnych zaległości w tym zakresie pochodzących

z przeszłości oraz z niewystarczających środków finansowych pozostających w dyspozycji gminy,

- ◆ nierównomierne tempo budowy sieci wodociągowych i kanalizacyjnych wymuszające konieczność budowy szamb, stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska, w tym szczególnie wód powierzchniowych i podziemnych,
- ◆ niewielki zakres systemu kanalizacji rozdzielczej i wykorzystanie w głównej mierze kanalizacji ogólnospławnej, za pośrednictwem której również ścieki deszczowe dostarczane są do oczyszczalni ,
- ◆ potrzeba rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy, związanej głównie z problemem odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych;
- ◆ zły stan techniczny nawierzchni dróg, w tym nawierzchni dróg wojewódzkich, powiatowych i głównych dróg lokalnych gminnych,
- ◆ brak właściwej nawierzchni dróg osiedlowych,
- ◆ deficyt miejsc parkingowych w centrum miasta,
- ◆ niewystarczająca sieć gazowa na terenie gminy,
- ◆ potrzeba likwidacji pozostałych napowietrznych linii energetycznych, w tym linii wysokiego napięcia przebiegającej nad Jeziorem Chełmżyńskim,
- ◆ brak oświetlenia znacznej części dróg osiedlowych,
- ◆ zły stan techniczny części obiektów publicznych jak np. szalety miejskie itp.,
- ◆ potrzeba doskonalenia działań w zakresie selektywnej zbiórki odpadów, w tym brak selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych,
- ◆ niewystarczająca powierzchnia terenów zieleni miejskiej, w szczególności w sąsiedztwie zlewni jeziora,
- ◆ znaczny stopień degradacji Jeziora Chełmżyńskiego oraz zaniedbania infrastrukturalne w jego zlewni,
- ◆ niewłaściwy sposób użytkowania części gruntów wokół jeziora,
- ◆ zanieczyszczenie atmosfery pochodzące ze źródeł wysokiej emisji oraz pochodzenia komunikacyjnego,
- ◆ hałas komunikacyjny i pochodzący ze źródeł przemysłowych,
- ◆ emisja substancji złośliwych z gorzelni,
- ◆ znaczny zakres potrzeb remontowych obiektów zabytkowych na terenie miasta,
- ◆ brak właściwego oznakowania i opisów zabytków oraz innych ciekawych miejsc dla ruchu turystycznego i krajoznawczego obiektów,
- ◆ niewystarczające zagospodarowanie strefy śródmiejskiej w szczególności w części położonej w sąsiedztwie Jeziora Chełmżyńskiego dla celów turystycznych,

- ◆ niewystarczająca oferta gminnych nieruchomości przeznaczonych na cele inwestycyjne i gospodarcze.

2.5. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

2.5.1. Główni pracodawcy oraz struktura podstawowych branż na terenie gminy

Gmina Miasto Chełmża jest największym i najważniejszym ośrodkiem gospodarczym w powiecie toruńskim. Ponadto zasięg oddziaływania tego ośrodka gospodarczego obejmuje również części trzech innych powiatów tj. powiatu chełmińskiego (gminy Papowo Biskupie i Lisewo), wąbrzeskiego (gminy Wąbrzeźno i Płużnica) oraz golubsko-dobrzyńskiego (gmina Kowalewo Pom.). Wiąże się to z faktem, iż miasto Chełmża stanowi ponadlokalny ośrodek, odgrywający istotną rolę w zakresie obsługi rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego.

Według stanu na dzień 08.01.2008r.r. w rejestrze REGON zarejestrowane były 1361 podmioty gospodarcze. Większość wspomnianych podmiotów zajmowała się handlem detalicznym i hurtowym. W branży usługowej funkcjonowało 541 podmiotów, w budownictwie działało 190 podmiotów gospodarczych, natomiast w branży transportowej usługi świadczyło 101 podmiotów gospodarczych.

Biorąc pod uwagę liczbę zarejestrowanych podmiotów zauważalny jest stopniowy wzrost ich liczby, szczególnie dotyczący małych przedsiębiorstw, w tym jednoosobowych i rodzinnych. W ciągu ostatnich 15 lat transformacji ustrojowej w strukturze gospodarki Chełmży zaistniały poważne zmiany. Praktycznie od początku XX w. największym pracodawcą była Cukrownia Chełmża funkcjonująca do lat 90-tych jako kombinat. W latach międzywojennych i powojennych cukrownia ta była zaliczana do największych tego typu obiektów w Europie. Jeszcze na początku lat 90-tych w sezonie kampanijnym zatrudniała blisko 1000 osób. Przekształcenia własnościowe, a w ich konsekwencji restrukturyzacja doprowadziły do wydzielenia ze struktur kombinatu branż nie związanych bezpośrednio z produkcją cukru. Ponadto zakład pozbył się sporej liczby obiektów z zakresu użyteczności publicznej takich jak przedszkole, basen, dom kultury, kinoteatr. Zmiany te doprowadziły do ograniczenia zatrudnienia do około 200 osób. Jednocześnie większościowym akcjonariuszem zakładu stał się niemiecki koncern z branży cukrowniczej – NORDZUCKER S.A. Na majątku wydzielonym ze struktury kombinatu powstało kilka podmiotów gospodarczych zatrudniających od kilkunastu do kilkudziesięciu osób.

Widok na zakład „NORDZUCKER” S.A., przy ul. Bydgoskiej 4 w Chełmży

Obok tego dominującego w strukturze gospodarczej Chełmży podmiotu, istnieje kilkanaście spółek produkcyjnych, zatrudniających od kilkunastu do nawet ponad 100 pracowników. Wśród nich są podmioty istniejące na rynku lokalnym od lat, takie jak STYL MEBLE sp. z o.o. w Chełmży (wyroby metalowe, stylowe meble), jednakże w większości są to podmioty powstałe w wyniku przekształcenia bądź na bazie majątku nie istniejących już podmiotów. Należą do nich:

- „GAMET” sp. z o.o. (okucia meblowe),
- „STOLDOM” sp. z o.o. (produkcja okien i drzwi),
- „GAM-PLAST” sp. z o.o. (wyroby z tworzyw sztucznych),
- „JG” sp. jawna (produkcja tworzyw),
- „ADPOL” S.A. (produkcja okien i drzwi)

Poza sferą produkcyjną , pracodawcami zatrudniającymi największą liczbę pracowników na rynku lokalnym są podmioty działające w zakresie bieżącej obsługi ludności. Do najważniejszych z nich zaliczyć można:

- Szpital Powiatowy w Chełmży sp. z o.o.,
- Zakład Gospodarki Komunalnej sp. z o.o.,
- Zakład Gospodarki Mieszkaniowej sp. z o.o.,
- Zakład Wodociągów i Kanalizacji,
- Ośrodek Sportu i Turystyki,
- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”,
- Oświata.

Ponadto w mieście funkcjonują oddziały 3 banków, tj. PKO BP S.A., Banku Spółdzielczego w Chełmnie oraz Banku Spółdzielczego w Brodnicy.

Poza podmiotami większymi, zatrudniającymi od kilkunastu do kilkudziesięciu pracowników, szczególną uwagę należy poświęcić ogromnej liczbie małych jedno- bądź kilkusobowych podmiotów gospodarczych, działających głównie w sferze handlu i usług.

Według danych ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Urząd Miasta Chełmży w 2008r. zarejestrowanych były aż 1361 podmioty gospodarcze. W grupie tej notuje się systematyczny wzrost. W latach 2000-2008 wzrost liczby tych podmiotów wyniósł 62,41%.

Aktualnie na terenie Chełmży przeważają podmioty działające w sferze usług – 39,75% ogółu zarejestrowanych, natomiast w sferze handlu działa 30,78% podmiotów. Szczegółowe dane dotyczące liczby podmiotów prowadzących działalność w oparciu o wpis do ewidencji działalności gospodarczej zawiera Tabela nr 3.

Ponadto dużą rolę dla lokalnego rynku odgrywa powstanie w Ostaszewie, położonym ok. 10 kilometrów od Chełmży, Oddziału Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, która

stwarza istotną szansę dla dalszego rozwoju Chełmży. Głównie ma to związek z powstawaniem nowych firm, a w efekcie podniesieniem stopy życiowej mieszkańców.

Tab. 3 Zestawienie przedmiotowe działalności gospodarczej z terenu miasta Chełmży prowadzonej w oparciu o wpis do ewidencji działalności gospodarczej, wg stanu na dzień 08.01.2008r.

Lp.	Rodzaj prowadzonej działalności	2000 r.	2001 r.	2002 r.	2003 r.	2008r.
1.	Handel	336	362	370	375	419
2.	Usługi	502	568	574	577	541
3.	Produkcja wyrobów	-	-	-	-	59
4.	Gastronomia	-	-	-	-	41
5.	Budownictwo	-	-	-	-	190
6.	Transport	-	-	-	-	101
7.	Surowce wtórne i opak. szklane	-	-	-	-	10
	Ogółem	838	930	944	952	1361

*- Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Miasta Chełmży

Według danych z ostatniego Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 roku liczba gospodarstw rolnych wyniosła 145. W stosunku do Spisu Rolnego z 1996 roku nastąpił spadek o 35% liczby gospodarstw rolnych (w 1996r. istniało 196 gospodarstw). Wśród gospodarstw przeważają gospodarstwa małe, do 5 ha, które stanowią 84% gospodarstw. Aktualne zestawienie liczby i powierzchni gospodarstw przedstawia Tabela 4 (wg stanu na dzień 31.12.2007r.)

Tab.4 Charakterystyka gospodarstw rolnych według siedziby gospodarstw w Chełmży*

Grupa statystyczna	Grupa obszarowa wg ilości (ha)	Liczba gospodarstw (szt.)	Powierzchnia użytków rolnych (ha)
A	do 1	122	25,8836
B	1 – 5	96	143,4561
C	5 – 10	8	54,9922
D	10 – 15	5	61,8928
E	15 i więcej	0	0
Ogółem		231	286,2247

*- Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Miasta Chełmży

2.5.2. Identyfikacja problemów

Problemy lokalnej gospodarki mają podłoże ogólnokrajowe i w większości możliwe będą do rozwiązania, w momencie przeprowadzenia reform strukturalnych oraz przy założeniu znacznego wzrostu gospodarczego i poprawy zamożności społeczeństwa. Do największych problemów podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie miasta należą:

- znaczne obciążenia fiskalne oraz z tytułu ubezpieczeń społecznych,

- niska dochodowość prowadzonej działalności gospodarczej uniemożliwiająca kumulowanie środków na inwestycje,
- niestabilność rynków zbytu, dla potrzeb których funkcjonują podmioty,
- niestabilność przepisów prawa podatkowego, prawa pracy oraz przepisów branżowych,
- ograniczone środki finansowe przeznaczone na dostosowanie do wymogów unijnych w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej.

Jednakże problemy lokalnej gospodarki należy również rozpatrywać w kontekście lokalnego rynku pracy, o którym szerzej będzie mowa później. Charakteryzując rynek lokalny należy uwzględnić ogromną grupę stosunkowo młodych, niewykwalifikowanych, bądź nisko wykwalifikowanych osób będących bezrobotnymi. Taka sytuacja skutkuje istotnym obciążeniem budżetu miasta ze względu na konieczność łożenia na te osoby znacznych kwot ze sfery społecznej. Z drugiej strony grupa wskazanych osób stanowi istotny potencjał do zatrudnienia, po przeprowadzeniu odpowiednich przeszkoleń, na potrzeby nowych podmiotów gospodarczych.

Ponadto na lokalnym rynku pracy jest spora grupa osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym i średnim, która może stanowić w części średni personel techniczny w nowotworzonych zakładach. Z drugiej strony część z nich, przejawiająca większą aktywność i samodzielność może podjąć działalność gospodarczą na własny rachunek. Dlatego też to m.in. władze lokalne powinny podejmować działania umożliwiające zagospodarowanie tego potencjału ludzkiego.

Do działań, które winny być podejmowane w celu ożywienia gospodarczego, efektem czego będzie z jednej strony utrzymanie istniejących miejsc pracy, a z drugiej strony przyczynienie się do stworzenia nowych miejsc pracy, należy zaliczyć m.in.:

- stworzenie i doskonalenie systemu zwolnień, ulg i zachęt podatkowych (podatki i opłaty lokalne), motywujących do inwestowania i tworzenia nowych miejsc pracy na terenie miasta,
- modernizacja istniejącej infrastruktury technicznej, zmierzająca do ograniczenia awaryjności i zwiększenia możliwości zakresu prowadzonej działalności gospodarczej,
- rozbudowa infrastruktury technicznej, szczególnie w rejonach niedostatecznie wyposażonych w sieci infrastruktury, a przewidzianych w planach zagospodarowania przestrzennego miasta pod działalność gospodarczą,
- zagospodarowanie nielicznych już obiektów poprodukcyjnych,
- rozwój infrastruktury w rejonie Jeziora Chełmżyńskiego pod kątem rozwoju podmiotów z branży turystycznej,

- współpraca w zakresie dostosowania kierunków kształcenia i edukacji do potrzeb rynku pracy,
- organizacja robót publicznych w celu realizacji inwestycji infrastrukturalnych.

2.6. Sfera społeczna

2.6.1. Sytuacja demograficzna i społeczna terenu

Miasto Chełmża liczyło wg stanu na dzień 31.12.2007r. 15075 mieszkańców. Cechuje się ono zauważalną dynamiką zmian w tym zakresie. Począwszy od 1994r. do chwili obecnej następuje systematyczny spadek liczby ludności, co ilustruje Tabela 5. W okresie od 1994r. do 2007r. spadek ten wyniósł 745 osób.

Struktura płci ludności miasta jest asymetryczna i zjawisko to występuje już od dłuższego czasu. W aktualnej strukturze płci 52,34% ogółu mieszkańców stanowią kobiety, natomiast 47,66% mieszkańców stanowią mężczyźni. Analizując powyższe dane zauważyć można, iż wskaźnik feminizacji na terenie miasta jest znaczący i od dłuższego czasu oscyluje w granicach 108/100. Szczegółowe dane dotyczące struktury płci zawarto w Tabeli 5.

Tab.5 Liczba mieszkańców i struktura płci w mieście w okresie 1994 – 2007*

Data	Liczba mieszkańców	Mężczyźni	Kobiety
31.12.1994r.	15820	7635	8185
31.12.1996r.	15696	7576	8120
31.12.1997r.	15617	7529	8088
31.12.1998r.	15538	7481	8057
31.12.1999r.	15538	7447	8091
31.12.2000r.	15516	7452	8064
31.12.2001r.	15490	7421	8069
31.12.2002r.	15397	7391	8006
31.12.2003r.	15296	7342	7954
31.12.2004r.	15283	7309	7974
31.12.2005r.	15271	7307	7964
31.12.2006r.	15173	7258	7915
31.12.2007r.	15075	7185	7890

*- wg danych Ewidencji Ludności Urzędu Miasta Chełmży

Struktura wieku mieszkańców Chełmży w okresie 1999-2007 wskazuje na podobne tendencje jak u większości ludności polskich miast. Wyraźnie zauważalny jest systematyczny spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym, oraz stopniowy wzrost liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. W stosunku do roku 1999 nastąpił do chwili obecnej spadek liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym z 4592 osoby do 3365 osób tj. o 27%. Z kolei wzrost liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł 7% (8934 osoby w 1999r., 9590 osób w 2007r.). Natomiast wzrost liczby mieszkańców w wieku

poprodukcyjnym wyniósł 5% (2012 osób w 1999r., 2120 osób w 2007r.). Szczegółowe dane dotyczące struktury wieku mieszkańców Chełmży zawiera Tabela 6.

Tab.6 Struktura wiekowa mieszkańców Chełmży w latach 1999-2007*

Data	Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety
31.12.1999r.	2338	2254	4553	4381	556	1456
31.12.2000r.	2304	2187	4583	4423	565	1454
31.12.2001r.	2234	2147	4608	4472	579	1450
31.12.2002r.	2003	1967	4794	4596	594	1443
31.12.2003r.	1927	1885	4804	4601	611	1468
31.12.2004r.	1837	1850	4847	4650	625	1474
31.12.2005r.	1794	1788	4877	4698	636	1478
31.12.2006r.	1742	1728	4868	4708	648	1479
31.12.2007r.	1695	1670	4845	4745	645	1475

*- wg danych z Ewidencji Ludności Urzędu Miasta Chełmży

Zmiany struktury wiekowej w 3 grupach wiekowych: w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym wpływają na szereg dziedzin życia, w tym również na dziedziny bezpośrednio przypisane do realizacji samorządowi. Do najważniejszych dziedzin z tym związanych należy: oświata, gospodarka mieszkaniowa, polityka zatrudnieniowa i rynku pracy oraz pomoc społeczna.

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem, który winien uwzględniać tendencje demograficzne w dłuższym horyzoncie czasowym. Zaobserwowane trendy winny znaleźć odzwierciedlenie, względnie stanowić podstawę do modyfikacji kierunków rozwojowych zawartych w dokumentach programowych. Wnioski wysunięte w wyniku obserwacji zmian demograficznych zawarto w tym rozdziale w części dotyczącej identyfikacji problemów.

2.6.2. Warunki i jakość życia mieszkańców

Miasto Chełmża od końca XIX w., po wybudowaniu cukrowni, dworca kolejowego oraz linii kolejowej do Torunia, było typowym miastem robotniczym. Znaczny odsetek ludności utrzymywał się również z działalności rolniczej. Taki stan rzeczy trwał praktycznie do czasu przemian ustrojowych przełomu lat 80-tych i 90-tych XX w. Obok osób znajdujących zatrudnienie na terenie miasta w istniejących zakładach, ogromna rzesza pracowników, z uwagi na deficyt miejsc pracy w mieście, dojeżdżała do pracy do Torunia, Bydgoszczy oraz Grudziądza. Reformy gospodarcze, które miały miejsce w naszym kraju w latach dziewięćdziesiątych spowodowały pojawienie się zjawiska bezrobocia. Zjawisko to szczególnie dotkliwie jest odczuwalne przez społeczność lokalną miasta, gdyż nałożyły się na siebie masowe zwolnienia dotyczące pracowników dojeżdżających do pracy, zwalnianych przez pracodawców w pierwszej kolejności oraz proces restrukturyzacji przeprowadzony w podmiotach lokalnych, czego efektem były również zwolnienia grupowe o znacznej skali.

Zmiany zachodzące na rynku pracy przełożyły się na poziom dochodów i zamożności społeczności lokalnej. Przedłużający się stan wysokiego poziomu bezrobocia, przy jednoczesnym spadku dochodów realnych osób pracujących przyczynia się do narastania problemu pauperyzacji społeczeństwa. Przejawem tego jest fakt, iż liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmży osiąga bardzo wysoki poziom, rzędu 16% ogółu gospodarstw domowych w mieście (wg ostatniego Powszechnego Spisu Ludności z 2002r, liczba gospodarstw domowych w mieście wyniosła 5406, natomiast wg danych MOPS w Chełmży liczba gospodarstw korzystających z pomocy społecznej w 2007r. wyniosła 847).

Jednakże w roku 2007 nastąpił gwałtowny spadek wypłaty środków przez MOPS w Chełmży, co ma istotny związek ze wzrostem zatrudnienia mieszkańców miasta. Niewątpliwie nowe miejsca pracy to bezpośredni efekt powstania w bliskim sąsiedztwie Chełmży Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Ostaszewie, a także podjęcie pracy zarobkowej przez mieszkańców za granicą, na terenie innych państw np. Anglii, Niemiec i Irlandii.

Szczegółowe dane dotyczące zakresu pomocy udzielanej przez MOPS prezentuje poniższa Tabela 7.

Tab.7 Liczba gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną (zadania własne i zlecone) w latach 2004 – 2007*.

Rok	Liczba gospodarstw	Wysokość łączna wydatkowanych środków w złotych	Średnia wysokość świadczeń przypadających w roku na gosp. Domowe
2004	749	1.033.561	1.380
2005	1.068	1.504.605	1.409
2006	1.071	1.863.307	1.740
2007	847	1.486.435	1.755

* - Zestawiono na podstawie danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmży.

Z uwagi na ograniczone środki finansowe pozostające w dyspozycji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, wysokość świadczonej pomocy w okresie 1999-2007 jest stosunkowo niska i wynosi średnio 130 zł/gospodarstwo domowe/m-c.

Obok nadal znacznej liczby osób korzystających z pomocy socjalnej, jeszcze liczniejsza grupa gospodarstw domowych korzysta z pomocy Urzędu Miasta w zakresie dopłat do czynszu w postaci dodatku mieszkaniowego. Dopłaty dotyczą zarówno osób zamieszkujących zasoby komunalne, zasoby spółdzielcze oraz zamieszkujące w budynkach prywatnych. O ile w okresie 2000-2003 zauważalny był gwałtowny wzrost liczby

gospodarstw domowych korzystających z tej formy pomocy, to w latach 2004-2007 uwidacznia się stopniowy spadek wypłaty dodatków mieszkaniowych – szczególnie w 2007r. Wpływ na omawianą sytuację ma niewątpliwie stopniowe zatrzymywanie się procesu pauperyzacji lokalnej społeczności, która w znacznej liczbie znalazła zatrudnienie głównie we wspomnianej wcześniej Pomorskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Ostaszewie, a także poza granicami kraju. Nie zmienia to jednak faktu, iż liczba gospodarstw domowych korzystających z omawianej formy pomocy jest nadal znaczna.

Szczegółowe dane ilustrujące skalę pomocy w formie dodatków mieszkaniowych ilustruje Tabela 8.

Tab.8 Zestawienie pomocy mieszkaniowej udzielanej mieszkańcom Chełmży w formie dodatków mieszkaniowych w latach 2004 – 2007*

Rok	Liczba wypłaconych dodatków w skali roku w okresach miesięcznych	Wartość wypłaconych dodatków w złotych			
		Ogółem	w tym mieszkańcom w budynkach		
			Komunalnych	spółdzielczych	Innych
2000	8.772	1.474.489,00	630.975,00	565.789,00	277.785,00
2001	8.090	1.679.339,00	610.540,00	560.993,00	507.806,00
2002	13.991	2.052.941,00	717.890,00	787.999,00	649.406,00
2003	18.195	2.620.184,00	860.204,00	940.100,00	819.880,00
2004	14.269	2.088.560,00	618.680,00	702.845,00	767.035,00
2005	14.864	2.082.751,09	477.716,36	686.998,66	918.036,07
2006	14.642	2.217.337,21	702.372,08	606.283,73	908.681,40
2007	12.151	1.782.153,75	484.999,04	533.719,53	763.435,18

*- Sporządzona na podstawie danych z Urzędu Miasta Chełmży

Kolejnym problemem, z którym borykają się władze miasta, a który jednocześnie charakteryzuje sytuację lokalną jest problem mieszkaniowy. Przejawia się on w postaci deficytu mieszkań oraz poprzez zjawisko bezdomności. Ponadto znaczny zasób mieszkaniowy cechuje wysoki stopień zagęszczenia osób przypadających na jedną izbę, oraz generalnie zły stan techniczny i niski poziom wyposażenia technicznego mieszkań i budynków.

Corocznie miasto odzyskuje i ponownie zasiedla osobami umieszczonymi na liście przydziału mieszkań komunalnych i socjalnych ok. 10-15 mieszkań. Jednak jest to ilość niewystarczająca i w związku z tym potrzeby w tym zakresie stale wzrastają. Skalę potrzeb mieszkaniowych w mieście ilustruje poniższa Tabela 9.

Tab.9 Zapotrzebowanie na mieszkania komunalne w mieście*

Rok	Liczba osób umieszczonych na liście osób oczekujących na przydział
2003	237
2004	234
2005	234
2006	244
2007	258

*- Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Miasta Chełmży

2.6.3. Rynek pracy

Rynek pracy w Chełmży zdominowany jest przez problem bezrobocia. Zjawisko to w ostatnim dziesięcioleciu cechowała spora zmienność w zakresie liczby bezrobotnych i struktury tego zjawiska. Szczegółowe dane liczbowe dla miasta za okres 2003-2007 zawiera Tabela 10. Z analizy danych w niej zawartych wynika, iż aktualny poziom bezrobocia jest o 47% niższy od odnotowanego w 2003r. Wpływ na wskazany stan ma niewątpliwie powstanie w pobliskim Ostaszewie Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, gdzie w nowo uruchamianych zakładach pracy zatrudnienie znalazła znaczna część bezrobotnych mieszkańców Chełmży.

Z analizy struktury bezrobocia na terenie Chełmży wynika, iż problem ten dotyczy w głównej mierze kobiet. Według danych z 2003r. stanowiły one 53,3% ogólnej liczby osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy dla Powiatu Toruńskiego. Natomiast w 2007r. ilość zarejestrowanych kobiet wynosiła 58% ogólnej liczby bezrobotnych.

Poważnym problemem jest również grupa osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, a więc długotrwale bezrobotnych. Z danych zawartych w Tabeli 10 wynika, iż w okresie od 2003-2005r zauważalny był systematyczny wzrost liczby osób znajdujących się w omawianej grupie. W kolejnych latach (2006-2007) odnotowuje się spadek liczby osób trwale bezrobotnych.

Powyższe dane znajdują także potwierdzenie w opracowaniu „Rynek pracy w powiecie toruńskim w okresie od 01.01.2007r. do 31.10.2007r.” sporządzonego na potrzeby Powiatowego Urzędu Pracy dla Powiatu Toruńskiego. Zgodnie z informacją zawartą w przedstawionym dokumencie spadek bezrobocia odnotowany został we wszystkich gminach powiatu toruńskiego, a najbardziej znaczący spadek bezrobocia nastąpił m.in.: w mieście Chełmża. Wg autorów opracowania na powyższy stan znaczący wpływ miał: wysoki wzrost gospodarczy i powstanie w 2006 roku Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Ostaszewie, gdzie zatrudnienie w 2007r. wyniosło 3,5 tys. osób; wzrost o 29,8% wydatków na aktywne programy rynku pracy oraz wzrost o 11,5% liczby ofert pracy oraz duże zainteresowanie osób bezrobotnych podejmowaniem własnej działalności gospodarczej. Jednak pomimo ogólnego spadku wskaźnika bezrobotnych nadal największą

liczbę stanowią osoby długotrwale bezrobotne, które stanowią 60,1% dla całego powiatu toruńskiego. Najwięcej osób długotrwale bezrobotnych znajduje się m.in. w mieście Chełmża, gdzie stanowią oni 62,4%.

Oceniając stan aktywności ekonomicznej społeczności miasta w oparciu o wyniki Powszechnego Spisu Ludności z 2002r. należy wskazać, iż wśród mężczyzn na 4 752 osób w wieku produkcyjnym, 3 483 osoby są aktywne zawodowo, co daje wskaźnik aktywności zawodowej na poziomie 74,4 %. Z kolei wśród kobiet na liczbę 4 595 osób w wieku produkcyjnym aktywnych zawodowo jest 2 962 kobiet, co daje wskaźnik aktywności zawodowej wynoszący 65,8%, a więc blisko o 10 % niższy od wskaźnika mężczyzn.

Tab.10 Struktura bezrobocia w mieście Chełmży.*

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
Ilość bezrobotnych ogółem	2105	1813	1891	1619	1114
w tym kobiet	1123	977	995	887	647
Bezrobotni wg wykształcenia					
Wyższe	28	28	35	25	31
Policealne i średnie zawodowe	283	241	256	211	151
Liceum ogólnokształcące	144	137	146	135	92
Zasadnicze	840	723	742	630	434
Gimnazjalne i poniżej	810	684	712	618	406
Bezrobotni wg wieku					
15 – 17	0	0	0	0	0
18 – 24	236	209	402	313	210
25 – 34	485	704	510	461	295
35 – 44	662	399	420	343	238
45 – 54	671	441	475	400	296
55 – 59	46	52	71	88	67
60 – 64	5	8	13	14	8
Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy					
Do 12 miesięcy	829	866	1094	918	682
Powyżej 12 miesięcy	1276	947	797	701	432

*- Sporządzono na podstawie informacji z Urzędu Pracy w Chełmży

2.6.4. Edukacja i kultura.

❖ Struktura szkolnictwa na terenie Gminy Miasto Chełmża przedstawia się następująco:

1. Placówki, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasto Chełmża:

- Przedszkole Miejskie Nr 1 w Chełmży przy ul. Bydgoskiej 9,
- Przedszkole Miejskie Nr 2 w Chełmży przy ul. Tumskiej 10,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 w Chełmży przy ul. Gen. J. Hallera 17,
- Szkoła Podstawowa Nr 3 w Chełmży przy ul. Gen. J. Hallera 21,
- Szkoła Podstawowa Nr 5 w Chełmży przy ul. St. kard. Wyszyńskiego 5,
- Gimnazjum Nr 1 w Chełmży przy ul. ks. P. Skargi 1.

2. Placówki, dla których organem prowadzącym jest Starostwo Powiatowe w Toruniu:

- Zespół Szkół w Chełmży,
- Zespół Szkół Specjalnych w Chełmży,
- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia.

Analiza danych dotyczących liczby dzieci uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjalnych w latach 2002 – 2008 ukazuje, iż następuje gwałtowny spadek ilości dzieci kształcących się na wskazanym poziomie edukacyjnym. Dane liczbowe ze statystyką szkolną przedstawia tabela nr 11.

Tab. 11. Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w Chełmży w latach 2002-2008*.

Rok szkolny	Liczba uczniów				
	Szkoła Podstawowa Nr 2	Szkoła Podstawowa Nr 3	Szkoła Podstawowa Nr 5	Zespół Szkół Specjalnych	Gimnazjum Nr 1
2002/2003	467	555	283	-	671
2003/2004	464	500	293	133	605
2004/2005	443	460	289	135	621
2005/2006	439	423	279	138	630
2006/2007	394	405	276	136	564
2007/2008	390	366	262	136	496

*Zestawiono na podstawie danych zebranych z poszczególnych placówek oświatowych.

Ponadto niskie nakłady finansowe na bieżące utrzymanie placówek oświatowych wpływają na ich znaczne niedofinansowanie nie tylko w sferze remontów lecz także zakupu materiałów edukacyjnych i wyposażenia.

❖ Na terenie Gminy Miasto Chełmża zlokalizowana jest także Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Juliana Prejsa przy ul. Rynek 4 w Chełmży. Działa ona od 1946 roku i jest dla społeczności lokalnej podstawową instytucją kultury. Zasięgiem działania biblioteka obejmuje 9 gmin (w tym 30 bibliotek): miasto Chełmża, gminy: Chełmża, Czernikowo, Lubicz, Łubianka, Łysomice, Obrowo, Wielka Nieszawka, Zławieś Wielka. Placówka powyższa działania swe kieruje na upowszechnianie czytelnictwa i podkreślanie dużej roli książki, która ułatwia dostęp do współczesnej wiedzy. Biblioteka pełni nie tylko rolę wypożyczalni i czytelnicy, ale również integruje środowisko, skupiając wokół siebie grono wrażliwych odbiorców kultury. Ponadto Biblioteka realizuje następujące zadania:

- Organizuje różne formy edukacji kulturalnej, oświatowej, promocje kultury i twórczości artystycznej, jak również twórców kultury związanych z naszym regionem, prowadzi wychowanie przez sztukę.

- Organizuje spotkania i odczyty w zakresie edukacji.
- Prowadzi działalność instrukcyjno - metodyczną i szkoleniową.
- Redaguje i wydaje miesięcznik „Głos Chełmżyński” mówiący o wydarzeniach społecznych i kulturalnych miasta.
- Wydaje publikacje związane z dziejami miasta.
- Prowadzi działalność wydawniczą, wystawienniczą, czytelniczą, konkursową. Biblioteka współpracuje z władzami Miasta i Gminy, Starostwem Powiatowym z wydziałem promocji Urzędu Miasta, Wojewódzką Biblioteką Publiczną i Książnicą Miejską w Toruniu, Regionalnym Ośrodkiem Studiów i Ochrony Środowiska Kulturalnego w Toruniu, Muzeum Okręgowym w Toruniu, Muzeum Etnograficznym w Toruniu, Galerią Twórczości Dziecka, Toruńskim Towarzystwem Kultury i Chełmżyńskim Towarzystwem Kultury, Toruńskim Wydawnictwem Adam Marszałek, Ośrodkiem Turystyki i Sportu, Związkiem Emerytów i Rencistów, Związkiem Kombatantów, Towarzystwami Muzycznymi, szkołami, przedszkolami, klubami sportowymi oraz zakładami pracy. Jako placówka kulturalna, edukacyjna i informacyjna pełni ważną funkcję w mieście.

2.6.5. Identyfikacja problemów oraz określenie grup społecznych wymagających wsparcia

Wśród złożonej sytuacji społeczno-ekonomicznej ludności Chełmży, w wyniku przeprowadzonej diagnozy stanu istniejącego w tym zakresie wskazać można na następujące problemy:

- ◆ zmniejszającą się liczbę mieszkańców miasta wynikającą ze spadku liczby urodzeń, utrzymującej się wysokiej liczby zgonów oraz migracji w poszukiwaniu pracy,
- ◆ spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym - „starzenie się” społeczeństwa, co w dłuższej perspektywie negatywnie wpłynie na poziom gospodarki, aktualnie ma wpływ na zmiany, które są niezbędne i konieczne do przeprowadzenia w systemie oświatowym,
- ◆ złe warunki mieszkaniowe (zagęszczenie, zły stan techniczny),
- ◆ brak mieszkań socjalnych, które są niezbędnym elementem dla prowadzenia właściwej polityki mieszkaniowej gminy,
- ◆ znaczne obciążenia budżetu gminy spowodowane wydatkami na pomoc socjalną, w tym na wypłatę dodatków mieszkaniowych, ograniczające środki dyspozycyjne na cele inwestycyjne,

- ◆ wysoki poziom bezrobocia, w tym wysoka liczba osób trwale bezrobotnych i wynikające z tego konsekwencje,
- ◆ deficyt miejsc pracy,
- ◆ problemy osób niepełnosprawnych na rynku pracy, w tym również problem ich marginalizacji, a wręcz wykluczenia z aktywnego uczestnictwa w sferze społeczno-gospodarczej miasta,
- ◆ niskie nakłady finansowe kierowane na potrzeby rozwoju systemu edukacyjnego.

3. ANALIZA SWOT GMINY MIASTO CHEŁMŻA

Analiza SWOT jest metodą pozwalającą na przeanalizowanie atutów i słabych stron miasta wobec szans i zagrożeń stwarzanych przez otaczające środowisko.

MOCNE STRONY (strengths)	SŁABE STRONY (weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> - położenie geograficzne i komunikacyjne, - historia: wiek miasta, zabudowa, zabytki, - dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna (oświata, służba zdrowia), - obiekty sportowe: basen, stadion, hala sportowo-widowiskowa, - szpital powiatowy, - dobrze funkcjonująca biblioteka, - aktualne plany zagospodarowania przestrzennego miasta, - znaczna oferta działek przeznaczonych pod prywatne budownictwo mieszkaniowe, - dobra reprezentacja miasta na wszystkich szczeblach władzy, 	<ul style="list-style-type: none"> - konsumpcyjny charakter budżetu miasta, - niedobór terenów pod inwestycje, - słaba infrastruktura wokół jeziora, - niska aktywność mieszkańców, - występowanie patologii społecznych, - wysoki poziom bezrobocia strukturalnego, - niewielka oferta miejsc pracy dla osób o wyższych kwalifikacjach, - słabo rozwinięta infrastruktura techniczna, - niewłaściwy układ komunikacyjny miasta, - zły stan dróg, - brak obwodnicy miasta, - brak wolnych zasobów mieszkaniowych, - niski poziom estetyki miasta, - niska ranga administracyjna miasta (brak siedziby powiatu), - słaba oferta spędzania wolnego czasu,
SZANSE (opportunities)	ZAGROŻENIE (threats)
<ul style="list-style-type: none"> - bliskość Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Ostaszewie, - budowa autostrady A-1, - współpraca z gminą wiejską Chełmża, 	<ul style="list-style-type: none"> - emigracja mieszkańców Chełmży, - bliskość Torunia, - słabe połączenia komunikacyjne z Bydgoszczą,

<ul style="list-style-type: none"> - położenie geograficzne (bliskość dużych miast: Bydgoszcz, Toruń), - dostęp do szkolnictwa wyższego, - możliwość pozyskania zewnętrznych środków finansowych, - wzrost gospodarczy kraju, - planowane wznowienie połączenia kolejowego z Bydgoszczą. 	
---	--

4. ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTUACJI NA TERENIE GMINY

4.1. Zadania obejmujące rozwój systemu komunikacji i infrastruktury

4.1.1. Rozwój systemu komunikacji i układu drogowego

Poniżej przedstawiono listę zadań z zakresu drogownictwa i komunikacji, przyczyniających się do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, poprawiających jakość, płynność i szybkość przejazdu oraz komfort jazdy, a także wpływających na zmniejszenie awaryjności pojazdów. Realizacja tych zadań przyczyni się do poprawy dostępności do terenów intensywnego rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz do istniejących terenów aktywności gospodarczej, jak i terenów predysponowanych do tego rodzaju funkcji.

- 1) **Eliminacja ruchu tranzytowego w ciągu drogi wojewódzkiej Strzyżawa - Wąbrzeźno poprzez realizację obwodnicy od płn. strony miasta.** Zadanie to jest zgodne ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania miasta. Realizacja zadania pozwoli wyeliminować ruch tranzytowy pojazdów samochodowych z centrum miasta, szczególnie z „wąskich gardeł” zlokalizowanych na skrzyżowaniach ulic A. Mickiewicza i I. Paderewskiego oraz A. Mickiewicza i Chełmińskiej. Obecnie szczególnie uciążliwy jest hałas i emisja spalin w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej Śródmieścia oraz przecięcie wspomnianej trasy z głównym kierunkiem ruchu młodzieży szkolnej do obiektów oświatowych. Wspomniana ulica tranzytowa graniczy również z obiektami Szpitala Powiatowego sp. z o.o., z czego również wynikają uciążliwości dla pacjentów i personelu.
- 2) **Modernizacja głównych dróg wyjazdowych z miasta kategorii wojewódzkiej i powiatowej.** Wspomniane zadanie dotyczy drogi wojewódzkiej nr 551 - leżącej w jej ciągu ul. Bydgoskiej i Gen. Wł. Sikorskiego. Część tej trasy tj. ulice: A. Mickiewicza, 3-go Maja oraz fragment Bydgoskiej zostały w latach 2001-2007 zmodernizowane, jednakże pozostały odcinek wymaga gruntownej modernizacji.

Istniejąca nawierzchnia bitumiczna oraz pobocza ulicy Bydgoskiej na odcinku od skrzyżowania z ul. St. kard. Wyszyńskiego do granic administracyjnych uległy znacznym uszkodzeniom i kwalifikują się do remontu kapitalnego. Ulice Bydgoska i Gen. Wł. Sikorskiego stanowią część trasy tranzytowej w kierunku Bydgoszczy oraz drogi krajowej nr 1.

Ponadto przeprowadzenia prac remontowych wymaga także droga powiatowa nr 547 - leżąca w jej ciągu ul. Chełmińskie Przedmieście, prowadząca w kierunku Bielczyn i drogi krajowej nr 1, a w przyszłości w kierunku węzła autostradowego autostrady A 1 w Lisewie. Omawiany pas drogowy, na skutek intensywnej eksploatacji na pewnych odcinkach wymaga zabiegów wzmacniających i podjęcia prac remontowych.

3) **Poprawa stanu technicznego głównych dróg gminnych, ze szczególnym uwzględnieniem dróg o wielofunkcyjnym charakterze.** Znaczna część istniejących dróg gminnych o nawierzchni utwardzonej wymaga podjęcia prac remontowych i odtworzeniowych. Do najistotniejszych z pozycji kluczowej roli w układzie miejskim, a jednocześnie cechujących się znacznym stopniem zniszczenia nawierzchni zaliczyć należy następujące ulice:

- Dworcowa, na odcinku od Polnej do granic administracyjnych miasta, wykorzystywana jest szczególnie na cele transportu buraków do cukrowni,. Wzdłuż tej ulicy zlokalizowanych jest kilka istotnych z pozycji miasta podmiotów gospodarczych oraz istnieje możliwość dalszego rozwoju w sferze aktywizacji gospodarczej. Ulica ta w przyszłości stanowić będzie jedno z głównych połączeń komunikacyjnych z projektowaną obwodnicą miasta.
- T. Kościuszki-ulica zyskująca coraz większe znaczenie z uwagi na intensywny rozwój budownictwa mieszkaniowego. Stanowi ona drogę tranzytową w kierunku wsi Strużal na terenie gminy Chełmża, która w koncepcjach wskazywana jest jako jeden z głównych rejonów rozwoju funkcji turystycznych (agroturystycznych) nad Jeziorem Chełmżyńskim. Ulica ta stanowi także dojazd do terenów rekreacyjnych zlokalizowanych przeciwległe do strefy śródmiejskiej Chełmży,
- H. Sienkiewicza-ulica istotna dla miasta ze względów komunikacyjnych, stanowi jedną z podstawowych dróg obsługujących zabudowę mieszkaniową,
- Ks. P. Skargi i Św. Jana - podobnie jak poprzednia ulica posiadają istotne znaczenie dla obsługi terenów mieszkaniowych. Ponadto funkcjonalnie obsługują tereny placówek oświatowych, a także stanowią dojazd do Targowiska Miejskiego.
- Polna – stanowiąca wraz z ul. Dworcową i Chełmińskie Przedmieście „małą obwodnicę” Chełmży, wykorzystywaną głównie do transportu buraków

do cukrowni; w przyszłości ulica ta pośrednio stanowić będzie także jedno z połączeń komunikacyjnych z projektowaną obwodnicą miasta, która przebiegać będzie częściowo poza granicami Chełmży.

- 4) **Budowa dróg osiedlowych, szczególnie o zakończonym cyklu realizacji budownictwa i wyposażonych w infrastrukturę techniczną.** Większość dróg osiedlowych posiada nawierzchnię utwardzoną jedynie żużlem, co powoduje, iż w okresach zwiększonych opadów atmosferycznych i w okresach roztopów drogi te stają się praktycznie nieprzejezdne. Utrudnienia te dotyczą również ruchu pieszego. Najbardziej zaawansowane pod względem zabudowy, jak i wieku są osiedla położone przy ul. 3-go Maja i ul. M. Reja-M. Konopnickiej. Osiedla te w największym stopniu wyposażone są w sieci infrastruktury technicznej. Dlatego też ulice na tych osiedlach powinny być modernizowane w pierwszej kolejności. Ponadto budowa dróg winna być niezwłocznie realizowana na pozostałych osiedlach, w tym m.in. osiedla domków wzdłuż ul. St. kard. Wyszyńskiego, osiedle „Górna”, osiedla przy ul. T. Kościuszki oraz w rejonie ul. ks. Zagrodzkiego.
- 5) **Remonty dróg na Starówce.** Ta część miasta stanowi jego część reprezentacyjną, cechującą się historycznym charakterem i zachowanym do dziś średniowiecznym układem urbanistycznym. W latach 90-tych przebudowany został gruntownie główny ciąg tj. ulice Gen. Wł. Sikorskiego, Chełmińska i Rynek, a następnie ul. Gen. J. Hallera, jednakże jeszcze szereg uliczek wymaga remontów. Najistotniejsze z nich to: ulica Tumska, stanowiąca dojście od Rynku do najcenniejszego zabytku, konkatedry, ulica M. Kopernika, ulica Łazienna, ulica Bulwar 1000-lecia oraz pozostałe ulice stanowiące dojścia do plaży miejskiej i kompleksu rekreacyjno-wypoczynkowego.
- 6) **Budowa i modernizacja parkingów w centrum miasta.** Starówka, będąca centralną częścią miasta cechuje się deficytem miejsc parkingowych. Z tego powodu władze gminne podjęły decyzję o wprowadzeniu strefy płatnego parkowania, która miała w części załagodzić ten problem. Jednakże jest to tylko jedna z form, którą należałoby kontynuować. Niezbędnym jest również budowa parkingów w strefie wokół Starówki, które dałyby alternatywę kierowcom w zakresie parkowania pojazdów i umożliwiłyby pozostawienie ich w bezpośrednim sąsiedztwie centrum.

4.1.2. Rozwój sieci infrastruktury technicznej

Spośród zadań, których realizacja przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców i pobudzi rozwój gospodarczy należy w szczególności wymienić zadania

z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, gdyż w tej sferze zaległości są największe i one w bliskiej perspektywie mogą stać się hamulcem dalszego rozwoju. Spora część zadań w tym zakresie została w ciągu ostatnich kilkunastu lat zrealizowana, jednak dla ostatecznego efektu należy je kontynuować, w tym szczególnie rozbudowę i modernizację sieci. Do najistotniejszych zadań zaliczyć należy:

- 1) **Modernizację rozdzielczych sieci wodociągowych.** Nadal pewna część starych sieci wodociągowych wykonana jest z rur cementowo- azbestowych, które ze względu na zastosowany materiał i jego negatywny wpływ na zdrowie użytkowników winny być wymienione. Ponadto wiele odcinków rozdzielczej sieci wodociągowej posiada średnice zbyt małe, co pogarsza warunki eksploatacyjne sieci, zwiększa awaryjność i ogranicza jej rozbudowę. Nadmienić należy, iż na części osiedli, sieć wodociągowa z lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych ubiegłego wieku wykonana została z rur stalowych o niskiej żywotności, co aktualnie skutkuje częstymi awariami,
- 2) **Rozbudowa sieci wodociągowych na osiedlach mieszkaniowych.** Zadanie to jest stosunkowo dobrze realizowane i winno być kontynuowane w dotychczasowym tempie. Najpilniejsze potrzeby w zakresie rozbudowy sieci wodociągowej dotyczą osiedla tzw. „pensjonatowego” przy ul. T. Kościuszki, w sąsiedztwie Jeziora Chełmżyńskiego, częściowo na terenie osiedla „Górna” oraz przy ul. Wł. Reymonta oraz w rejonie ulicy Tulipanowej, Fiołkowej i Hiacyntowej.
- 3) **Budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej i deszczowej miasta.** Realizacja zadania ma na celu kompleksowe uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie miasta. Aktualnie długość sieci kanalizacji sanitarnej w Chełmży wynosi ok. 18,3 km + 7,3 km przykanalików/635 sztuk. Natomiast długość sieci kanalizacji deszczowej wynosi ok. 5,5 km. Stan techniczny sieci kanalizacyjnych, w tym głównego kolektora ogólnospławnego, jest zły. Ponadto kolektor ten, na odcinku od ul. Polnej do ul. Gen. Wł. Sikorskiego, zlokalizowany jest w terenie, na którym często występują lokalne podtopienia wodami gruntowymi. System sieci kanalizacyjnej w Chełmży opiera się głównie na kolektorach ogólnospławnych. Jedynie nielicznie występujące, nowo wybudowane sieci kanalizacyjne realizowane są w systemie rozdzielczym.
Zadanie to jest kluczowym etapem działań w zakresie kompleksowego wyposażenia aglomeracji Chełmża w system kanalizacji zbiorczej.
- 4) **Budowa lokalnych przepompowni ścieków.** Potrzeba budowy lokalnych przepompowni ścieków istnieje w rejonie ulicy St. kard. Wyszyńskiego/Owocowej oraz w rejonie ulicy T. Kościuszki, na terenie osiedla tzw. pensjonatowego. Bez

tego typu obiektów niemożliwa będzie rozbudowa sieci kanalizacyjnych w tych rejonach.

- 5) **Budowa sieci gazowej w rejonie nowopowstałych osiedli mieszkaniowych .** Zadanie to obejmuje budowę nowych odcinków sieci gazowej o zwiększonym ciśnieniu umożliwiającej podłączenie lokalnych kotłowni. Ponadto rozbudowa sieci gazowej wyposaży w infrastrukturę gazową tereny predysponowane pod funkcje gospodarcze występujące na terenie Chełmży.
- 6) **Realizacja sieci oświetlenia ulicznego na nowotworzonych osiedlach.** Zadanie to ma na celu poprawę stanu bezpieczeństwa i komfortu osób zamieszkujących nowotworzone osiedla mieszkaniowe m.in. przy ul. St. kard. Wyszyńskiego, osiedle „Górna”, tereny mieszkaniowe po obu stronach ulicy T. Kościuszki (ulice St. Żeromskiego, K. Pułaskiego, osiedle pensjonatowe),

- 7) **Modernizacja i remont obiektów użyteczności publicznej.** Zadanie to w głównej mierze dotyczy obiektów takich jak np. szatni miejski, którego ze względu na długi okres eksploatacji cechuje niski standard jakości obsługi mieszkańców Chełmży, a także osób przyjezdnych. Ponadto taki stan ma bezpośredni wpływ na pogorszenie warunków sanitarnych, co znajduje odzwierciedlenie w raportach opracowywanych przez służby sanitarne.
- 8) **Likwidacja napowietrznych linii energetycznych.** Po modernizacji linii energetycznych w centrum miasta, przeprowadzonej przez Zakład Energetyczny, niezbędnym jest również podjęcie podobnych działań w rejonach oddalonych od śródmieścia. Zadanie to pozwoli ograniczyć awaryjność w zakresie dostaw energii, poprawi estetykę krajobrazu oraz umożliwi bardziej racjonalne zagospodarowanie terenu. Najpilniejszym z zadań jest likwidacja linii wysokiego napięcia przebiegającej nad Jeziorem Chełmżyńskim i na terenach z nim sąsiadujących.

4.2. Zadania obejmujące poprawę stanu środowiska naturalnego.

- 1) **Aktualizacja programu ochrony środowiska oraz planu gospodarki odpadami.** Posiadany przez gminę Program Ochrony Środowiska oraz Plan Gospodarki Odpadami zostały sporządzone w czerwcu 2004r. Ze względu na liczne zmiany w obowiązujących przepisach prawnych (krajowych i unijnych) oraz znaczne przekształcenia w środowisku i lokalnej gospodarce, konieczne jest opracowanie nowych dokumentów programowych z zakresu ochrony środowiska i gospodarki odpadami. W oparciu o powyższe dokumenty gmina będzie mogła dokonać kompleksowej oceny aktualnego stanu środowiska Chełmży, a z drugiej strony wyznaczyć kierunki działań w celu jego poprawy.
- 2) **Budowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej na terenach przyległych do jezior.** Zadanie to ma na celu z jednej strony poprawę jakości życia mieszkańców oraz ożywienie gospodarcze na terenach sąsiadujących z jeziorami. Jednakże z drugiej strony ma na celu przeciwdziałanie niekontrolowanemu przedostawaniu się zanieczyszczeń do wód m.in. z nieszczelnych szamb, nielegalnych połączeń do sieci drenarskich, poprzez spływ powierzchniowy zanieczyszczonych ścieków deszczowych. Zadanie to swym zakresem obejmuje skanalizowanie terenów położonych wzdłuż ulicy 3-go Maja, leżącego na przeciwległym brzegu terenów tzw. osiedla pensjonatowego, terenów nad jeziorem Archidiałkonka wzdłuż ulicy Chełmińskie Przedmieście, Trakt i Lipowa oraz modernizację systemów kanalizacyjnych w śródmieściu.

- 3) **Modernizacja oczyszczalni ścieków bądź alternatywnie budowa kolektora odprowadzającego ścieki z Chełmży do Toruńskiej Oczyszczalni Ścieków.** Funkcjonująca od początku lat 90-tych oczyszczalnia ścieków, wymaga działań modernizacyjnych oraz uzupełnienia infrastruktury. Postęp techniczny oraz działania zmierzające do racjonalizacji wydatków eksploatacyjnych oczyszczalni,

zmuszają w najbliższym czasie do podjęcia decyzji odnośnie wymiany części urządzeń. W wyniku powyższego aktualny właściciel oczyszczalni (NORDZUKER POLSKA S.A.) podjął decyzję o wprowadzeniu znacznego wzrostu ceny jednostkowej oczyszczania ścieków komunalnych. W przypadku znacznego wzrostu cen za oczyszczanie ścieków miejskich, władze miasta winny rozważyć kwestię przesyłu ścieków do oczyszczalni w Toruniu, co byłoby z ekonomicznego punktu widzenia bardziej uzasadnione niż budowa nowej oczyszczalni ścieków, czy też podniesienie ceny jednostkowej oczyszczania ścieków (co jest propozycją obecnych właścicieli oczyszczalni).

- 4) **Rekultywacja Jeziora Chełmżyńskiego.** Antropopresja na jezioro, polegająca przede wszystkim na okresowych zmianach poziomu wody w jeziorze sięgających nawet 1,5m, w związku z pobieraniem wody przez cukrownię NORDZUKER POLSKA S.A. dla celów technologicznych oraz wieloletnie przestrzenne i punktowe odprowadzanie bezpośrednio do jeziora nie oczyszczonych ścieków wpłynęły na postępujący proces starzenia się jeziora, czyli eutrofizacji. Efektem tego jest znaczne nagromadzenie się w misie jeziora osadów, stanowiących wtórne źródło zanieczyszczenia wód i przyczyniające się do znacznego pogorszenia jego stanu. Pomimo zaprzestania poboru wody z jeziora przez cukrownię, oraz podjęcia systematycznych działań ograniczających dopływ zanieczyszczeń do jeziora (budowa kanalizacji, zadrzewienia) wydaje się być nieuniknionym podjęcie zabiegów rekultywacyjnych, których zadaniem byłoby powstrzymanie, czy wręcz odwrócenie procesu starzenia się jeziora. Po prowadzeniu przez pewien czas monitoringu możliwym będzie określenie tempa zachodzących zmian w jeziorze i wybór metody rekultywacji.
- 5) **Zwiększenie terenów zieleni miejskiej.** Z uwagi na stosunkowo małą powierzchnię terenów zielonych oraz brak lasów, niezbędnym jest podejmowanie działań zmierzających do zwiększenia powierzchni terenów zielonych poprzez kontynuację nasadzeń. Realizacja zadania zapoczątkowana została w połowie lat 90-tych poprzez wykonanie nasadzeń brzegu Jeziora Chełmżyńskiego w rejonie tzw. osiedla pensjonatowego pasem nasadzeń o długości 60m i długości ok. 700mb. Teren zadrzewień objął około 3ha. Celem tych działań jest z jednej strony stworzenie strefy buforowej przeciwdziałającej przedostawaniu się zanieczyszczeń do jeziora, a z drugiej strony poprawa warunków arosanitarnych, a przez to podniesienie atrakcyjności miasta. W dalszym ciągu winny być kontynuowane nasadzenia w rejonie brzegu Jeziora

Chełmżyńskiego, a ponadto nasadzenia zwiększające powierzchnię Parku Miejskiego oraz nasadzenia w rejonie mokradeł Kanału Miałkusz.

- 6) **Kontynuacja selektywnej zbiórki odpadów, wraz z budową sortowni oraz wdrożenie systemu zbiórki odpadów niebezpiecznych.** Wprowadzona w 2002r. selektywna zbiórka odpadów, przyjęta została przez społeczeństwo z entuzjazmem i zrozumieniem. W ciągu 5 lat zlokalizowano blisko 70 „gniazd” pojemników do segregacji: tworzyw sztucznych, szkła i makulatury. Aktualnie zbiórkę, sortowanie i pakowanie prowadzi Zakład Gospodarki Komunalnej Sp.z o.o. Natomiast w 2005r. rozszerzono zakres selektywnej zbiórki o odpady niebezpieczne – baterie. W dłuższej perspektywie niezbędnym będzie udoskonalenie tego systemu poprzez zwiększenie asortymentu odzyskiwanych odpadów oraz poprzez budowę linii sortowania odpadów i kompostownie. Ponadto w bliskiej perspektywie koniecznym będzie wdrożenie systemu selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych takich jak, przeterminowane lekarstwa, świetlówki itp.
- 7) **Modernizacja kotłowni węglowych i lokalnych palenisk jako źródeł niskiej emisji.** Pomimo znacznych nakładów i zaawansowania modernizacji lokalnych kotłowni, nadal pewna część kotłowni opalana jest paliwem stałym. Również znaczna część indywidualnych palenisk w gospodarstwach domowych opalana jest węglem. W najbliższym czasie koniecznym jest wprowadzenie systemu dopłat i zachęt motywujących do zmiany systemów grzewczych na ekologiczne lub budowa kotłowni centralnych.
- 8) **Rozbudowa sieci gazowej na terenie miasta.** Zadanie to o charakterze infrastrukturalnym ma również aspekt ekologiczny, gdyż po jego zrealizowaniu znaczna część instytucji, podmiotów gospodarczych i gospodarstw domowych wykorzysta gaz ziemny jako paliwo w swoich systemach grzewczych, co ograniczy emisję zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery.
- 9) **Ograniczenie emisji zanieczyszczeń pochodzenia komunikacyjnego w centrum miasta.** Realizacja tego zadania ma złożony charakter. Z uwagi na konieczność ponoszenia znacznych nakładów finansowych na modernizację ulic i przebudowę systemu komunikacyjnego, w tym budowę obwodnicy miasta, realizacja zadania rozłożona zostanie w dłuższym horyzoncie czasowym.
- 10) **Ograniczenie hałasu przemysłowego i komunikacyjnego.** Zadanie związane z ograniczeniem pierwszego z rodzajów hałasu, hałasu przemysłowego, wiąże się z koniecznością podjęcia prac modernizacyjnych w NORDZUKER POLSKA S.A.. Drugie z zadań, ograniczenie hałasu komunikacyjnego realizowane winno być poprzez remonty i naprawy jezdni, eliminowanie ruchu

pojazdów z centrum miasta, oraz tam gdzie to możliwe wykonywanie pasów zieleni izolacyjnej przy ulicach

4.3. Zadania obejmujące poprawę warunków i jakości życia.

- 1) **Rozwój komunalnego budownictwa mieszkaniowego.** Zły stan techniczny budynków mieszkalnych oraz znaczny stopień zagęszczenia w mieszkaniach przyczynia się do pogorszenia komfortu życia osób w nich zamieszkujących. Zbyt duży stopień zagęszczenia w lokalach mieszkalnych przyczynia się do zwiększenia zachorowalności, prowadzi do eskalacji konfliktów rodzinnych, a także sprzyja rozwojowi różnego typu depresji. Ponadto brak odpowiedniej liczby mieszkań uniemożliwia prowadzenie racjonalnej polityki w gminie. Dlatego też należy zintensyfikować działania w celu zwiększenia liczby oddawanych do użytku nowych mieszkań, w tym zwiększenia jakościowej oferty mieszkaniowej, obejmującej:
 - mieszkania socjalne,
 - mieszkania czynszowe realizowane w ramach TBS,
 - mieszkania deweloperskie.
- 2) **Zwiększenie skali remontów substancji mieszkaniowej.** W związku z niewystarczającymi nakładami łożonymi w ubiegłych latach na remonty zasobów mieszkaniowych, zachodzi pilna potrzeba zwiększenia nakładów na ten cel. Remonty substancji mieszkaniowej powinny obejmować w większym stopniu remonty o charakterze kompleksowym, w tym remonty kapitalne.
- 3) **Tworzenie nowych miejsc pracy.** Najpoważniejszym problemem wpływającym na jakość życia mieszkańców Chełmży jest utrzymujące się ubóstwo, będące konsekwencją m.in. istniejącego bezrobocia. Dlatego też należy podjąć działania zmierzające do tworzenia warunków dla lokalizowania i rozwoju inwestycji związanych z powstawaniem nowych trwałych miejsc pracy. W związku z powyższym należy zintensyfikować działania w celu wyposażenia w infrastrukturę techniczną oraz kontynuować działania prowadzące do opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów predysponowanych pod rozwój funkcji gospodarczych.
- 4) **Aktywizacja bezrobotnych poprzez organizację robót publicznych.** Z uwagi na ograniczone możliwości tworzenia nowych miejsc pracy należy przy realizacji komunalnych inwestycji infrastrukturalnych organizować w większym stopniu roboty publiczne, przeciwdziałające marginalizacji i wykluczeniu z rynku pracy osób długotrwale bezrobotnych.

5) **Kontynuacja polityki związanej ze stosowaniem ulg i zwolnień podatkowych.**

Wprowadzenie tego systemu dla podmiotów tworzących nowe miejsca pracy miało na celu motywowanie do inwestowania na terenie miasta. Z uwagi na nadal utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia, kontynuacja zadania jest w pełni uzasadniona.

6) **Modernizacja i doposażenie placówek oświatowych.** Część obiektów oświatowych wybudowana była na początku XX w.. Szczególne braki w omawianym zakresie występują w infrastrukturze sportowej (boiska szkolne) oraz humanistycznej (sale dydaktyczne). Wymagają one modernizacji i doposażenia. Działania te mają na celu podniesienie jakości prowadzonego procesu edukacyjnego. Ponadto należy kontynuować działania związane z promowaniem nowoczesnych form edukacji poprzez tworzenie pracowni informatycznych i do nauki języków obcych. Pozwoli to na doskonalenie umiejętności pożądaných na aktualnym rynku pracy.

7) **Modernizacja obiektów sportowo-rekreacyjnych.** Zadanie to ma na celu poprawę stanu technicznego istniejących obiektów sportowo-rekreacyjnych, dzięki czemu zwiększona zostanie oferta dla społeczności lokalnej w zakresie szeroko rozumianej rekreacji. Modernizacji szczególnie wymagają takie obiekty jak kompleks rekreacyjno-sportowy przy ul. 3-ego Maja oraz tereny rekreacyjne wzdłuż ulicy Bulwar 1000-lecia zlokalizowane wzdłuż Jeziora Chełmżyńskiego. W wyniku przeprowadzonej modernizacji możliwym stanie się promowanie postaw prozdrowotnych (poprzez różnego typu formy rekreacji) oraz rozwój usług turystycznych.

5. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

Analiza obszarów problemowych z szeroko rozumianej sfery społeczno-gospodarczej, pozwoliła wygenerować listę zadań i projektów najistotniejszych z punktu widzenia społeczności lokalnej, których realizacja winna doprowadzić do zdynamizowania rozwoju społeczno-gospodarczego miasta Chełmży. Okres wdrażania zadań objętych Planem Rozwoju Lokalnego obejmuje lata 2008-2015, tj. 8 lat i wpisuje się w ramy czasowe programowania (tworzenia struktury finansowej) w Unii Europejskiej.

5.1. Zadania do realizacji w horyzoncie czasowym objętym Planem Rozwoju Lokalnego tj. w latach 2008 – 2015.

Jak wspomniano powyżej, skala potrzeb inwestycyjnych miasta, których realizacja bezpośrednio bądź pośrednio wpłynęłaby na jakość i warunki życia mieszkańców miasta jest ogromna. Sporządzając listę zadań w kontekście możliwości ich finansowania, dokonano wyboru pomiędzy potrzebami z różnych dziedzin i branż, uwzględniając w pierwszym rzędzie dokończenie inwestycji już rozpoczętych. Realizacja zestawionych zadań winna choć w pewnym stopniu wpłynąć na poprawę obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej. W tabeli nr 11 zawarto syntetyczny wykaz projektów przewidzianych do realizacji w latach 2008-2015, ze wskazaniem źródeł finansowania i okres realizacji. Poniżej zaprezentowano również ich krótką charakterystykę.

Moje boisko – Orlik 2012.

Rzeczowe wykonanie inwestycji nastąpi w III i IV kwartale 2008r. Boisko zostanie zlokalizowane w Chełmży przy ul. 3-go Maja 16a. W ramach zadania zostanie wykonane boisko do piłki nożnej o wymiarach 30 m x 62 m wraz z wyposażeniem, boisko wielofunkcyjne o wymiarach 19,10 m x 32,10 m wraz z wyposażeniem, ogrodzenie terenu oraz oświetlenie. Wybudowane zostaną chodniki wraz z infrastrukturą podziemną i wykonaniem fundamentów pod lokalizację budynku zaplecza socjalnego.

Projekt jest realizowany w oparciu o środki finansowe budżetu miasta Chełmża, budżetu województwa i budżetu państwa.

Międzyszkolne Centrum Sportu przy ul. 3-go Maja 18 w Chełmży.

Rzeczowe wykonanie inwestycji zaplanowano na rok 2010-2011. Zakres zadania obejmuje: budowę bieżni lekkoatletycznej o sztucznej nawierzchni, budowę zaplecza socjalno-sanitarnego w miejsce istniejącego hotelu, renowację głównego boiska piłkarskiego, rozbudowę i modernizację trybun, likwidację istniejącej kotłowni węglowej i budowę nowego systemu ogrzewania, likwidację istniejącego szamba i budowę przykanalika do sieci kanalizacji sanitarnej, modernizację istniejących dróg wewnętrznych i budowę nowych, budowę nowego ogrodzenia. Obiekt zostanie dostosowany dla potrzeb osób niepełnosprawnych. W 2009r. winna zostać wykonana dokumentacja projektu (projekt techniczny wraz z kosztorysem oraz studium wykonalności).

Celem projektu jest podniesienie jakości kształcenia w zakresie wychowania fizycznego oraz wzrost dostępności infrastruktury sportowo-rekreacyjnej dla społeczności lokalnej i wyrównanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z terenu Chełmży.

Projekt planuje się zrealizować w oparciu o środki finansowe budżetu miasta Chełmża oraz Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013).

Widok na kompleks sportowy przy ul. 3-go Maja 18 w Chełmży

Budowa ul. Kościuszki w Chełmży, na odcinku od Lecznicy Zwierząt do granicy miasta.

Rzeczowe wykonanie zadania przewidziane jest do realizacji w latach 2008-2009. Zamierzenie jest zgodne z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Chełmży. Zakres rzeczowy inwestycji obejmuje budowę ok. 611 mb nawierzchni ulicy T. Kościuszki (na odcinku od budynku lecznicy weterynaryjnej do granicy administracyjnej miasta) w kierunku wsi Strużal.

Projekt realizowany będzie na zasadzie technologii betonu asfaltowego na podbudowie składającej się z dwóch warstw tłucznia kamiennego.

Odbiorcami projektu będą mieszkańcy Chełmży oraz wsi Strużal. Inwestycja będzie zrealizowana na obszarze, który zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego przeznaczony jest pod funkcję budownictwa mieszkaniowego jedno- i wielorodzinnego oraz usługi nieuciążliwe, gdzie brak odpowiedniej infrastruktury drogowej hamuje właściwy rozwój tego obszaru.

Projekt planuje się zrealizować w oparciu o środki finansowe budżetu miasta Chełmża oraz Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013).

Budowa obwodnicy dla miasta Chełmża.

Wielkim problemem Chełmży jest wzmożony ruch tranzytowy przebiegający przez centrum miasta, powodujący utrudnienia lokalnej komunikacji. Zła jakość nawierzchni drogi wojewódzkiej nr 551 na kierunku Bydgoszcz-Wąbrzeźno, niedostosowana do ruchu ciężkich samochodów dostawczych oraz dwa ciasne zakręty w zwartej zabudowie miasta, szczególnie trudne do pokonania dla długich samochodów ciężarowych i autobusów, są jedną z największych bolączek omawianego rejonu.

Ponadto ruch tranzytowy wywołuje znaczny hałas i drgania podłoża, na co szczególnie skarżą się mieszkańcy oraz właściciele nieruchomości sąsiadujących z omawianym pasem drogowym, co również nie pozostaje bez wpływu na stan techniczny starej zabudowy śródmiejskiej miasta.

Mając na uwadze wskazane problemy oraz planowaną budowę autostrady A 1 wraz z węzłem autostradowym w Lisewie i być może w Dźwierznie, władze miasta podjęły decyzję o podjęciu prac związanych z budową obwodnicy miasta. Projektowana obwodnica otaczałaby Chełmżę od strony północnej.

Zadanie zaplanowane do realizacji w latach 2010-2013. Obecnie trwa procedura związana z ustaleniem lokalizacji przyszłej obwodnicy z władzami gminy Chełmża i etapowym wprowadzaniem jej usytuowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zarówno na terenie gminy, jak i miasta.

Projekt planuje się zrealizować w oparciu o środki finansowe budżetu miasta Chełmża, budżetu gminy Chełmża, budżetu powiatu, budżetu województwa kujawsko-pomorskiego oraz Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013). Szacowany całkowity koszt inwestycji to kwota 25.000.000,00 zł.

Rewitalizacja strefy śródmiejskiej Chełmży w części zlokalizowanej przy Jeziorze Chełmżyńskim od ul. Tumskiej do ul. Toruńskiej.

Rzeczowe wykonanie zadania przewidziane jest do realizacji w latach 2008-2010. W III i IV kwartale 2008r. przewidziane jest opracowanie projektu budowlanego wraz kosztorysami oraz uzyskanie pozwolenia na budowę w ramach omawianej inwestycji.

Zamierzenie jest zgodne z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Chełmża. W ramach projektu zostaną wykonane m.in. nowe nawierzchnie ulic położonych w granicach opracowania (Tumskiej, Łaziennej, Żeglarskiej, Strzeleckiej, Sądowej, Wodnej, Browarnej oraz Bulwaru 1000-lecia) oraz umocnienie brzegu Jeziora Chełmżyńskiego. Planuje się także budowę nowych punktów oświetleniowych oraz punktów monitoringu wizyjnego.

Celem projektu jest polepszenie estetyki terenu, stworzenie atrakcyjnej oferty rekreacyjnej i wzmocnienie potencjału turystycznego miasta, co w konsekwencji wpłynie na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej miasta.

Projekt planuje się zrealizować w oparciu o środki finansowe budżetu miasta Chełmża oraz Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013).

Zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne Bulwaru 1000-lecia w Chełmży wraz z sąsiadującymi ulicami.

Rzeczowe wykonania inwestycji przewidziane jest do realizacji w latach 2009-2011. Zadanie jest zgodne z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Chełmża.

Zakres rzeczowy inwestycji obejmuje wykonanie: strefy wypoczynku aktywnego, zagospodarowanie tzw. placu „DANONE” oraz terenu staniczki żeglarskiej, terenów sportowo-rekreacyjnych oraz strefy wypoczynku „SKATEPARK”.

Celem projektu jest podniesienie atrakcyjności rekreacyjno-turystycznej Chełmży i regionu, która bazuje głównie na malowniczym Jeziorze Chełmżyńskim. Realizacja inwestycji będzie odgrywała istotną rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym miasta.

Projekt planuje się zrealizować w oparciu o środki finansowe budżetu miasta oraz Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013).

Zagospodarowanie terenów sportowych szkół podstawowych oraz gimnazjum w Chełmży.

Rzeczowe wykonanie zadania przewidziane jest do realizacji w latach 2009-2012. Zamierzenie jest zgodne z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Chełmża.

W ramach projektu zrealizowany zostanie następujący zakres prac:

- Szkoła Podstawowa nr 2: boisko do siatkówki, koszykówki i piłki nożnej oraz skocznia w dal
- teren przy Hali Widowiskowo-Sportowej: boisko do unihokeja, bieżnia torowa,
- Szkoła Podstawowa nr 3: boisko do piłki ręcznej oraz siatkówki,
- Gimnazjum nr 1: boisko do koszykówki, linie do tenisa ziemnego,
- Szkoła Podstawowa nr 5: boisko do piłki ręcznej, skocznia w dal,
- Zespół Szkół Specjalnych: boisko do koszykówki.

Celem projektu jest poprawa jakości kształcenia i stanu zdrowia mieszkańców jako czynnik warunkujący zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy miasta. Ponadto jednym z celów bezpośrednich projektu jest stworzenie odpowiednich warunków do edukacji oraz dostępu dzieci i młodzieży do infrastruktury sportowej.

Projekt planuje się zrealizować w oparciu o środki finansowe budżetu miasta Chełmża, budżetu powiatu (w części dotyczącej budowy boiska na terenie Zespołu Szkół Specjalnych) oraz Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013).

Widok na kompleks Szkół Podstawowych Nr 2 i Nr 3 oraz Gimnazjum Nr 1 w Chełmży

Budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej i deszczowej miasta Chełmży.

Projekt przewidziany jest do realizacji w latach 2008-2011. Inwestycja jest zgodna z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Chełmża.

W ramach zadania przewidziano realizację następującego zakresu rzeczowego:

- budowa ok. 33,2 km nowych systemów kanalizacji sanitarnej; przebudowa istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej o długości 3,62 km; ok. 1507 szt./22,96 km przykanalików; ok. 3,28 km rurociągów tłocznych \varnothing 110/160/225 mm; 7 szt. przepompowni ścieków;

- budowa ok. 36,28 km sieci kanalizacji deszczowej; 0,84 km rurociągów tłocznych \varnothing 225 mm; 4 szt. oczyszczalni wód deszczowych; 2 szt. przepompowni wód deszczowych.

Celem projektu jest kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta. Planuje się, iż zadanie będzie realizowane ze środków budżetu miasta oraz Unii Europejskiej w ramach Funduszu Spójności (Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko).

Budowa nowych punktów świetlnych na nowopowstałych osiedlach mieszkaniowych w następujących ulicach:

- Ks. Prał. J. Szydzika, ks. Kan. G. Tretkowskiego, ks. b. Z. Kowalskiego i ks. inf. A. Groszkowskiego.

Na realizację zadania gmina dysponuje dokumentacją techniczną oraz pozwoleniem na budowę. Zadanie zgodne jest z aktualnym i obowiązującym dla tego terenu miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta. Zakres inwestycji obejmuje budowę ok. 21 punktów świetlnych.

Całkowity koszt zadania szacuje się na ok. 100.000zł. Zakłada się, że zadanie będzie finansowane w całości ze środków budżetu miasta.

- ODJ Górna III etap (ulice: ST. Dorawy, A. Depczyńskiego i M. Szczepańskiego).

Na realizację zadania gmina dysponuje dokumentacją techniczną oraz pozwoleniem na budowę. Zadanie zgodne jest z aktualnym i obowiązującym dla tego terenu miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta.

Całkowity koszt zadania szacuje się na ok. 80.000zł. Zakłada się, że zadanie będzie finansowane w całości ze środków budżetu miasta.

- Spacerowej, Letniskowej, Wczasowej, Widokowej, Turystycznej oraz Słonecznej.

Na realizację zadania gmina dysponuje dokumentacją techniczną oraz pozwoleniem na budowę. Zadanie zgodne jest z aktualnym i obowiązującym dla tego terenu miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta.

Całkowity koszt zadania szacuje się na ok. 140.000zł. Zakłada się, że zadanie będzie finansowane w całości ze środków budżetu miasta.

- Piastowskiej i S. Moniuszki.

W ramach zadania koniecznym jest opracowanie dokumentacji technicznej oraz uzyskanie pozwoleniem na budowę. Zadanie zgodne jest z aktualnym i obowiązującym dla tego terenu miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta.

Całkowity koszt zadania szacuje się na ok. 65.000zł. Zakłada się, że zadanie będzie finansowane w całości ze środków budżetu miasta.

- Dworcovej (na odcinku od ul. Polnej do granic administracyjnych miasta.

W ramach zadania koniecznym jest opracowanie dokumentacji technicznej oraz uzyskanie pozwoleniem na budowę. Zadanie zgodne jest z aktualnym i obowiązującym dla tego terenu miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta.

Całkowity koszt zadania szacuje się na ok. 120.000zł. Zakłada się, że zadanie będzie finansowane w całości ze środków budżetu miasta.

- St. Żeromskiego, M. Konopnickiej i K. Pułaskiego.

W ramach zadania koniecznym jest opracowanie dokumentacji technicznej oraz uzyskanie pozwoleniem na budowę. Zadanie zgodne jest z aktualnym i obowiązującym dla tego terenu miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta.

Całkowity koszt zadania szacuje się na ok. 90.000zł. Zakłada się, że zadanie będzie finansowane w całości ze środków budżetu miasta.

- Toruńskiej (od przejazdu do granic administracyjnych miasta).

W ramach zadania koniecznym jest opracowanie dokumentacji technicznej oraz uzyskanie pozwolenia na budowę. Zadanie zgodne jest z aktualnym i obowiązującym dla tego terenu miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta.

Całkowity koszt zadania szacuje się na ok. 55.000zł. Zakłada się, że zadanie będzie finansowane w całości ze środków budżetu miasta.

Budowa sieci wodociągowej na nowopowstałych osiedlach mieszkaniowych w następujących ulicach:

- St. kard. Wyszyńskiego i Hiacyntowej.

Projekt obejmuje budowę sieci wodociągowej z rur PVC Ø 160 mm o długości 460,00 mb wraz z hydrantami podziemnymi p.poż. Szacunkowy koszt realizacji inwestycji to 120.000,00 zł.

Planuje się, iż zadanie będzie realizowane w całości ze środków budżetu miasta Chełmża.

- Górnej (odcinek od ul. A. Depczyńskiego do ul. ST. Dorawy).

Projekt obejmuje budowę sieci wodociągowej z rur żeliwnych DN 200 mm o długości 11,00 mb oraz z rur PE o długości 89,00 mb. Sieć wodociągowa będzie pracowała w systemie pierścieniowym. Szacunkowy koszt realizacji inwestycji to 45.000,00 zł.

Planuje się, iż zadanie będzie realizowane w całości ze środków budżetu miasta Chełmża.

- Fiołkowej, Tulipanowej i Różanej.

Projekt obejmuje budowę sieci wodociągowej z rur PVC Ø 160 mm wraz z hydrantami podziemnymi p.poż. Szacunkowy koszt realizacji inwestycji to 250.000,00 zł.

Planuje się, iż zadanie będzie realizowane w całości ze środków budżetu miasta Chełmża.

Rozbudowa układu komunikacyjnego miasta – łączny koszt 17.247.000,00 zł.

- Budowa dróg na osiedlu 3-go Maja oraz osiedlu Górna – planowany koszt inwestycji 5.700.000,00 zł.
- Budowa dróg na osiedlu M. Reja – planowany koszt inwestycji 2.330.000,00 zł.
- Modernizacja ul. Dworcowej na odcinku od ul. Polnej do granicy administracyjnej miasta – planowany koszt inwestycji 1.700.000,00 zł.
- Budowa dróg przy ul. Piastowskiej, ul. ks. inf. A. Groszkowskiego, ul. ks. Wryczy – planowany koszt inwestycji 1.600.000,00 zł.
- Modernizacja ul. Szewskiej i ul. Strzeleckiej – planowany koszt inwestycji 350.000,00 zł.
- Przebudowa ul. H. Sienkiewicza i ul. ks. P. Skargi – planowany koszt inwestycji 767.000,00 zł.
- Budowa parkingów na terenie Śródmieścia – planowany koszt inwestycji 4.800.000,00 zł.

Tab. 12 WYKAZ INWESTYCJI PLANOWANYCH NA TERENIE GMINY MIASTO CHEŁMŻA W LATACH 2008 – 2015

Lp	Nazwa inwestycji	Okres realizacji		Szacunkowa wartość inwestycji brutto PLN	Przewidywane źródła finansowania
		4	5		
1	Budowa ul. Kościuszki w Chełmży, na odcinku od Lecznicy Zwierząt do granicy miasta.	2008	2009	960.000,00	RPO* (UE) b. miasta
2	Rewitalizacja strefy śródmiejskiej Chełmży w części zlokalizowanej przy Jeziorze Chełmżyńskim od ul. Tumskiej do ul. Toruńskiej	2008	2010	4.000.000,00	RPO* (UE) b. miasta
3	Zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne Bulwaru 1000-lecia w Chełmży wraz z sąsiadującymi ulicami	2009	2011	3.500.000,00	RPO* (UE) b. miasta
4	Zagospodarowanie terenów sportowych szkół podstawowych oraz gimnazjum w Chełmży	2009	2012	3.380.990,00	RPO* (UE) b. miasta
5	Budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej i deszczowej miasta Chełmży	2008	2011	27.000.000,00	PO IiS** (UE) b. miasta
6	Budowa nowych punktów świetlnych na nowopowstałych osiedlach mieszkaniowych	2008	2015	650.000,00	b. miasta
7	Budowa sieci wodociągowej na nowopowstałych osiedlach mieszkaniowych	2008	2009	415.000,00	b. miasta
8	Budowa obwodnicy dla miasta Chełmża	2010	2013	25.000.000,00	RPO* (UE) b. miasta
9	Rozbudowa i modernizacja układu komunikacyjnego miasta	2008	2015	17.247.000,00	RPO* (UE) b. miasta
10	Moje boisko – Orlik 2012	2008	2008	1.500.000,00	b. miasta b. państwa b. województwa
11.	Międzyszkolne Centrum Sportu przy ul. 3-go Maja 18 w Chełmży	2009	2011	Koszt zostanie oszacowany po wykonaniu kosztorysu	RPO* (UE) b. miasta

* Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013

** Program Operacyjny Infrastruktura i Środowiska 2007-2013

5.2. Propozycja zadań do realizacji w horyzoncie czasowym wykraczającym poza ramy Planu Rozwoju Lokalnego, tj. na lata 2016 – 2020.

Wśród zadań, które winny być realizowane w kolejnym okresie programowania należałoby wymienić:

- rozbudowę sieci wodociągowej na nowotworzonych osiedlach mieszkaniowych;
- budowę dróg na osiedlach mieszkaniowych, w tym w pierwszej kolejności na osiedlu 3-go Maja (posiadającym pełną infrastrukturę podziemną);
- rozbudowę połączoną z remontem kompleksu sportowego przy ul. 3-go Maja;
- realizację budownictwa mieszkaniowego socjalnego;
- realizację infrastruktury turystycznej na terenach przyjeziornych,
- remont nawierzchni ulic z rejonu Śródmieścia;

6. POWIĄZANIA PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY I POWIATU

Spójność Planu Rozwoju Lokalnego z innymi dokumentami programowymi

Realizacja prezentowanego Planu Rozwoju Lokalnego, w tym szczegółowych zadań w nim ujętych, rozwiązuje lokalne problemy miasta Chełmża przedstawione w początkowych rozdziałach niniejszego dokumentu. Omawiane opracowanie zachowuje jednocześnie spójność z innymi dokumentami programowymi przyjętymi na poziomie gminy, powiatu, województwa, jak również kraju.

Poniżej przedstawione zostały cele główne i szczegółowe oraz działania i priorytety zawarte w innych dokumentach programowych, które są spójne z zadaniami ujętymi w prezentowanym Planie Rozwoju Lokalnego.

- **Strategia Rozwoju Miasta Chełmża na lata 2007-2016** – przyjęta uchwałą Nr VII/54/07 Rady Miejskiej Chełmży z dnia 8 sierpnia 2007r.

Cel główny (strategiczny) wskazanego dokumentu to „Przyjazne miasto”, który ma zostać osiągnięty poprzez realizację następujących celów cząstkowych:

- dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną,
- dostępność uzbrojonych terenów inwestycyjnych przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej,
- atrakcyjną ofertę rekreacyjno-turystyczną, kulturalną i edukacyjną miasta,
- wysoką aktywność mieszkańców miasta,
- bezpieczne miasto.

Wśród zadań spójnych z projektami zawartymi w Planie Rozwoju Lokalnego Strategia wymienia m.in. :

- tworzenie infrastruktury pod przyszłe inwestycje,
- budowę sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- rozdział sieci kanalizacji ogólnospławnej,
- budowę i przebudowę sieci wodociągowej,
- rozbudowę układu komunikacyjnego miasta,
- rewitalizację śródmieścia,
- rekultywację jeziora i jego otoczenia,
- modernizację i rozbudowę obiektów oświatowych,
- rozbudowę infrastruktury rekreacyjno-turystycznej i kulturalnej miasta.

➤ **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy miasta Chełmży** – przyjęte uchwałą Rady Miejskiej Chełmży nr XXV/205/00 z dnia 30.11.2000r. – dokument ten za cel nadrzędny stawia sobie „Poprawę warunków życia ludzi przy zachowaniu odpowiedniej równowagi ekologicznej”. Cel ten winien zostać zrealizowany poprzez realizację 3 grup celów szczegółowych, którymi są:

- cele ekologiczne , w tym;
 - odnowę powierzchni ziemi poprzez wyłączenie spod zabudowy dolin rynien i rekultywację terenów zdegradowanych,
 - ochronę wód poprzez niedopuszczenie do skażenia wód podziemnych i powierzchniowych i kompleksowe uzbrojenie terenu miasta w sieć kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
 - ochronę powietrza poprzez ograniczenie i eliminację zanieczyszczeń powietrza i hałasu,
 - ochronę i kształtowanie zieleni poprzez wyłączenie spod zabudowy terenów zieleni oraz stworzenie systemu zieleni miejskiej,
- cele gospodarcze, w tym;
 - wyznaczenie nowych terenów dla rozwoju funkcji gospodarczych, mieszkaniowych i usługowych, które zapewnią prawidłowy rozwój przestrzenny miasta,
 - przebudowę układu komunikacyjnego poprzez eliminację i ograniczenie ruchu tranzytowego w obszarze śródmiejskim,
 - rozbudowę infrastruktury technicznej i budowę dróg dojazdowych dla obsługi projektowanych terenów aktywizacji gospodarczej,
 - budowę systemu rozdzielczego kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- cele społeczne - realizowane poprzez zapewnienie mieszkańcom dobrej dostępności do usług podstawowych i ponadpodstawowych, w zakresie kultury,

oświaty, wypoczynku, sportu, zdrowia i opieki społecznej oraz odpowiedniej ilości miejsc pracy.

- **Strategia Rozwoju Powiatu Toruńskiego na lata 2001-2010** – dokument ten za cel strategiczny stawia sobie „Zasobny powiat”. Cel główny ma zostać zrealizowany poprzez szereg celów operacyjnych, z których najistotniejsze pod względem spójności z Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Miasto Chełmża są:

- dobrze rozwinięta sieć infrastruktury technicznej,
- poziom edukacji zbliżony do standardów Unii Europejskiej,
- stan środowiska naturalnego spełniający wymogi dyrektyw UE,
- wykorzystane walory turystyczno-krajoznawcze,
- rozwinięta przedsiębiorczość,
- powiat atrakcyjnym rynkiem inwestycyjnym,
- dobry stan zdrowia mieszkańców powiatu,
- mniejsza liczba wypadków na drogach.

Efektami realizacji wspomnianych celów mają być bogate społeczeństwo i duża ilość miejsc pracy.

Wśród zadań do realizacji zawartych w Strategii, a jednocześnie spójnych z listą zadań Planu Rozwoju Lokalnego wymienić należy:

- ◆ modernizację i utrzymanie we właściwym stanie technicznym dróg,
- ◆ zapobieganie zagrożeniom wynikającym z produkcji rolnej,
- ◆ właściwą bazę hotelowo – turystyczną.

- **Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko - Pomorskiego na lata 2007-2020** – stanowiąca załącznik do uchwały Nr XLI/586/05 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 12 grudnia 2005r.

Celem nadrzędnym Strategii jest „Poprawa konkurencyjności regionu i podniesienie poziomu życia mieszkańców przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Został on rozpisany na trzy priorytetowe obszary działań strategicznych, a mianowicie:

1. Rozwój nowoczesnej gospodarki.
2. Unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu.
3. Rozwój zasobów ludzkich.

Powyższe priorytetowe obszary działań zostały podzielone na szereg działań, z których spójne z zadaniami wskazanymi w Planie Rozwoju Lokalnego są:

- priorytetowy obszar działań 1, działanie 1.3. – Promocja rozwoju turystyki,

- priorytetowy obszar działania 2, działanie 2.1. – Wspieranie rozwoju sieci osadniczej, działanie 2.2. – Rozwój infrastruktury technicznej, działanie 2.4. – Rozwój infrastruktury społecznej,
- priorytetowy obszar działań 3, działanie 3.4. – Promocja i profilaktyka zdrowia.

- **Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015** – przyjęta przez Radę Ministrów dnia 29 listopada 2006r. Dokument określa cele i priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego Polski.

Celem głównym Strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin. Założeniem jest, aby cel główny został osiągnięty poprzez realizację 6 priorytetów, z czego z założeniami Planu Rozwoju Lokalnego spójne są trzy z nich, mianowicie:

1. Priorytet 2 – Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej.
2. Priorytet 5 – Rozwój obszarów wiejskich.
3. Priorytet 6 – Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.

Problemy oraz projekty, w oparciu o które mają być usuwane bądź ograniczane zawarte w prezentowanym Planie w pełni odzwierciedlają priorytety i kierunki działań zawarte w dokumentach programowych przyjętych na poziomie krajowym tj. w **Narodowej Strategii Spójności 2007-2013** (Narodowych Strategicznych Ramach Odniesienia).

Zadania ujęte w omawianym Planie Rozwoju Lokalnego w pełni kwalifikują się do dofinansowania środkami Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w ramach osi priorytetowych zawartych w **Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013** oraz środkami funduszu Spójności (FS) w ramach **Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko**.

7. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Wśród efektów wdrożenia Planu Rozwoju Lokalnego w okresie 2008-2015 wyróżnić można efekty bezpośrednie i efekty pośrednie, często osiągnane po pewnym upływie czasu. Dla potrzeb niniejszego opracowania przyjęto terminologię stosowaną przy programowaniu pomocy pochodzącej ze środków przedakcesyjnych i strukturalnych udzielanych przez Unię Europejską. W ramach tej terminologii wyróżnić można następujące kategorie wskaźników:

- produkty – bezpośrednie, materialne efekty realizacji przedsięwzięcia mierzone konkretnymi wielkościami,

- rezultaty- bezpośredni wpływ zrealizowanego produktu na otoczenie społeczno- ekonomiczne uzyskany po zakończeniu planu.

W efekcie wdrożenia działań zaplanowanych w Planie Rozwoju Lokalnego na lata 2008-2015, przewiduje się osiągnięcie następujących wskaźników ogólnych:

- ✓ wzrost poziomu skanalizowania miasta,
- ✓ poprawa stanu technicznego dróg miejskich,
- ✓ zwiększenie długości dróg o nawierzchni ulepszonej,
- ✓ podwyższenie dostępności i jakości obiektów oświatowo-kulturalnych,
- ✓ zwiększenie ilości obiektów sportowo-rekreacyjnych,
- ✓ zwiększenie liczby utworzonych nowych miejsc pracy,
- ✓ zmniejszenie obciążenia dróg miejskich poprzez budowę obwodnicy miasta,
- ✓ wzrost ilości terenów wyposażonych w infrastrukturę techniczną,
- ✓ wzrost poziomu wykształcenia ludności,
- ✓ poprawę stanu infrastruktury technicznej,
- ✓ poprawę estetyki wyglądu zewnętrznego miasta poprzez rewitalizację strefy śródmiejskiej.

Tab. 13 Wykaz wskaźników produktów i rezultatów.

Wskaźniki produktu		
Wskaźnik	Jednostka miary	Sposób pomiaru
Długość wybudowanych dróg	km	Monitoring w miejscu realizacji projektów
Długość zmodernizowanych dróg	km	j.w.
Liczba miejsc postojowych	szt.	j.w.
Długość wybudowanych chodników	km	j.w.
Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	km	j.w.
Długość zmodernizowanej sieci kanalizacji sanitarnej	km	j.w.
Długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej	km	j.w.
Długość zmodernizowanej sieci kanalizacji deszczowej	km	j.w.
Długość wybudowanej sieci wodociągowej	km	j.w.
Powierzchnia terenów inwestycyjnych, które stały się dostępne w wyniku realizacji projektów	ha	j.w.
Liczba nowych obiektów infrastruktury rekreacyjnej, kulturalnej i aktywnego wypoczynku	szt.	j.w.
Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej, kultury i aktywnego wypoczynku	szt.	j.w.

Powierzchnia terenów zagospodarowanych na cele turystyczne i kulturalne	ha	j.w.
Liczba nowych i zmodernizowanych placów oświatowych	sz.	j.w.
Powierzchnia wybudowanych obiektów infrastruktury społeczno-edukacyjnej	m ²	j.w.
Powierzchnia monitorowanego terenu	ha	j.w.
Powierzchnia zmodernizowanych obiektów sportowych	m ²	j.w.
Ilość nowych punktów oświetleniowych	szt.	j.w.
Wskaźniki rezultatu		
Ilość nowo podłączonych gospodarstw domowych do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i deszczowej	%	Statystyka Zakładu Wodociągów i Kanalizacji
Ilość organizowanych imprez o charakterze masowym	szt.	Statystyka szkolna i gminna
Zwiększenie ilości zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych	godz./m-c	Statystyka szkolna
Wskaźnik powierzchni dróg objętych modernizacją i ulepszeniem nawierzchni	%	Statystyka gminna
Likwidacja szamb przydomowych	Szt.	Statystyka gminna

Wartość wskaźników uwzględnionych w Tab. 13 zostanie oszacowana na etapie sporządzania indywidualnych projektów technicznych dla poszczególnych zadań.

Oprócz wymiernych efektów realizacja Planu wpłynie na dalszy rozwój szeregu dziedzin społeczno- gospodarczych miasta w sposób niewymierny. Generalnie wszystkie realizowane projekty spowodują poprawę warunków życia w mieście, przyczynią się do poprawy warunków sanitarnych oraz stanu czystości. Ponadto część zadań ma wpływ na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego.

8. PLAN FINANSOWY NA OKRES REALIZACJI PLANU

Zbiornicze zestawienie zadań przewidzianych do realizacji w horyzoncie czasowym objętym Planem Rozwoju Lokalnego tj. w latach 2008-2015, wraz z wartościami poszczególnych zadań i strukturą ich finansowania przedstawiono w Tabeli nr 10. Poniżej przedstawiono zestawienie dochodów uzyskanych przez gminę w ostatnich 3 latach, tj. w okresie 2005-2007 oraz prognozę dochodów w okresie wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego w części dotyczącej lat 2008-2010.

Tab.14 Analiza budżetu gminy miasta Chełmża – dochody i plan dochodów dane w tys. PLN*

Lp.	Wyszczególnienie	Lata					
		2005	2006	2007	2008 plan	2009 plan	2010 plan
I	Dochody własne	13 413	14 622	14 754	15 001	26 313	25 815
1	Podatki i opłaty lokalne	5 925	6 006	6 619	5 867	5 984	6 104
2	Dochody z mienia	2 779	3 672	3 320	3 471	3 540	3 611
3	Udział w podatkach	3 344	3 949	4 422	4 850	4 947	5 046
4	Pozostałe dochody	1 365	995	393	813	11 841	11 054
	Razem dochody własne	13 413	14 622	14 754	15 001	26 313	25 815
II	Subwencje	8 027	8 883	8 831	10 144	10 347	10 554
III	Dotacje celowe na zadania z zakresu administracji rządowej	6 766	7 694	7 412	6 733	6 868	7 005
	DOCHODY OGÓŁEM	28 206	31 199	30 997	31 878	43 527	43 374
IV	Przychody	4 944	3 353	2 650	7 566	7 563	7 521
1	Pożyczki	2 321	758	532	3 025	3 200	2 200
2	Obligacje komunalne	0	0	0	0	0	0
3	Wolne środki	356	695	2 118	456	750	620
4	Kredyt	2 267	1 900	0	4 085	3 613	4 701
	Razem dochody i przychody	33 150	34 552	33 647	39 444	51 090	50 895

*Na podstawie danych Urzędu Miasta Chełmży

Tab.15 Analiza budżetu gminy miasta Chełmża – wydatki i plan wydatków dane w tys. PLN*

Lp.	Wyszczególnienie	Lata					
		2005	2006	2007	2008 plan	2009 plan	2010 plan
I	WYDATKI OGÓŁEM	31 176	30 961	31 554	38 101	51 091	50 896
1	Wydatki bieżące	26 383	28 428	29 080	30 779	31 242	31 710
2	Wydatki inwestycyjne	4 793	2 533	2 474	7 322	19 849	19 186
II	Splata rat kredytów i pożyczek	1 571	1 714	1 359	1 621	1 361	1 244
III	Razem wydatki i rozchody	32 747	32 675	32 913	39 722	52 452	52 140
IV	Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem %	15,37	8,18	7,84	19,22	38,85	37,70

*Na podstawie danych Urzędu Miasta Chełmży

W powyższej analizie przyjęto optymistyczny scenariusz, w którym Gmina Miasto Chełmża pozyska środki finansowe Unii Europejskiej, w ramach dostępnych programów operacyjnych, na wszystkie planowane projekty. Jednakże uwarunkowane jest to dostępnością środków Unii Europejskiej oraz prawidłowością przygotowania dokumentacji aplikacyjnych przez Gminę Miasto Chełmża.

Wskazane powyżej dochody gminy zawierają podatki i opłaty, dochody z majątku, subwencje ogólne, dotacje celowe na realizację zadań własnych i zleconych, wpływy z usług, spadki, zapisy, darowizny i inne dochody.

Natomiast wydatki przedstawiono w podziale na bieżące i majątkowe, gdzie te drugie zawierają wydatki planowanego poniesienia na realizację inwestycji przewidzianych do wykonania w ramach dofinansowania środkami Unii Europejskiej z Regionalnego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Kwoty wskazane w latach 2009 – 2010 zaplanowano w oparciu o dane za 2008 rok – uwzględniając wskaźnik inflacji i wieloletni plan inwestycyjny (załącznik nr 5 do uchwały Nr XII/78/07 Rady Miejskiej Chełmży z dnia 28 grudnia 2007r.).

W zestawieniu planowanych wydatków ujęto wkład własny gminy, na który składają się obok środków budżetu gminy również środki pozyskane z innych zewnętrznych źródeł publicznych (np. pożyczki i kredyty, środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, itp.).

Ze względu na kumulację inwestycji planowanych do realizacji w latach 2009-2010, właśnie w tym okresie generowane będą największe koszty finansowe. Wskazane kwoty mogą ulec zmianie w wyniku niedostosowania szacunków kosztorysowych poszczególnych inwestycji do rzeczywistych wartości robót, które będą wynikiem przeprowadzonych procedur przetargowych. Planowany deficyt pokryto zaplanowanymi pożyczkami z WFOŚiGW oraz kredytami.

Podsumowując stwierdzić należy, iż analiza wskaźników dotyczących obsługi zadłużenia, jak i samego zadłużenia wskazuje, że budżet miasta zachowuje płynność finansową i co się z tym wiąże możliwości do zrealizowania inwestycji ujętych w załączniku Nr 5 do budżetu miasta Chełmża na rok 2008.

9. SYSTEM WDRAŻANIA

Plan Rozwoju Lokalnego realizowany będzie w horyzoncie czasowym 2008-2015 po jego zatwierdzeniu przez Radę Miejską Chełmży. Pozwoli to zachować pełną spójność pomiędzy założeniami budżetu miasta, a zestawieniem działań wraz z listą projektów inwestycyjnych zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego. Jest to warunkiem jego właściwego wdrożenia. Po przyjęciu niniejszego opracowania uchwałą Rady Miejskiej Chełmży, za jego

właściwe wdrożenie oraz przedstawianie okresowych ocen z postępu jego realizacji odpowiedzialny będzie organ wykonawczy gminy tj. Burmistrz Miasta. Do pomocy we właściwym wdrożeniu Planu Burmistrz Miasta dysponuje aparatem wykonawczym w postaci Urzędu Miasta oraz jednostek organizacyjnych gminy i jednostek zależnych. Schemat organizacyjny Urzędu Miasta zawiera Załącznik nr 3.

Wśród jednostek najściślej zaangażowanych w realizację projektów wynikających z Planu Rozwoju Lokalnego wskazać należy:

- Wydział Gospodarki Miejskiej – zajmujący się m.in.:

- ◆ Prowadzeniem procedur przetargowych dotyczących zamówień publicznych,
- ◆ Obsługą procesów inwestycyjnych gminy,
- ◆ Utrzymywaniem bądź nadzorem technicznym obiektów użyteczności publicznej, terenów zieleni miejskiej i dróg publicznych,
- ◆ Zarządzaniem mieniem komunalnym oraz racjonalnym gospodarowaniem zasobem nieruchomości gminnych, w tym pozyskiwaniem gruntów pod inwestycje,
- ◆ Zagospodarowaniem przestrzennym,
- ◆ Ochroną środowiska.
- ◆ Pozyskiwaniem środków na realizację inwestycji ze środków zewnętrznych, w tym z funduszy Unii Europejskiej.

- Wydział Finansowo-Księgowy zajmujący się m.in.:

- ◆ Obsługą finansową budżetu, w tym prowadzeniem rozliczeń inwestycji gminnych,
- ◆ Podejmowaniem działań w celu pozyskania środków spoza budżetu gminy na realizację zadań własnych,
- ◆ Współudziałem w pracach komisji przetargowej,

- Wydział Spraw Społecznych i Obywatelskich zajmujący się m.in.:

- ◆ Promocją miasta,
- ◆ Współpracą zagraniczną,
- ◆ Nadzorowaniem i współuczestniczeniem w działaniach z zakresu turystyki, kultury, rekreacji i kultury.

Dla obsługi projektów i zadań inwestycyjnych konieczne będzie współdziałanie wspomnianych komórek organizacyjnych. Za właściwy podział i koordynację zespołu odpowiedzialny będzie Zastępca Burmistrza, pełniący również rolę Pełnomocnika Burmistrza ds. wdrożenia Planu Rozwoju Lokalnego.

System wdrażania na poziomie Urzędu Miasta Chełmży obejmować będzie następujące działania:

- przygotowanie dokumentacji zadań objętych Planem,
- występowanie z wnioskami o dofinansowanie,

- przeprowadzenie procedur wyboru wykonawców zadań,
- kontraktowanie,
- monitorowanie przebiegu prac w ramach poszczególnych projektów,
- raportowanie kwartalne i roczne (sprawozdawczość),
- przygotowanie propozycji dotyczących korekt w zakresie poszczególnych zadań ,
- prowadzenie rozliczeń finansowych,
- prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych.

Za poszczególne zakresy zadań odpowiadają wcześniej wymienione komórki organizacyjne Urzędu Miasta Chełmży, zgodnie ze swoją właściwością i zakresem odpowiedzialności.

Oprócz komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Chełmży we wdrażaniu Planu uczestniczyć będą jednostki organizacyjne gminy. W szczególności w jego wdrożeniu uczestniczyć będą:

- Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Chełmży,
- Ośrodek Sportu i Turystyki,
- Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Oświaty,

Powyższe jednostki , zgodnie ze swą właściwością współdziałać będą z komórkami Urzędu Miasta Chełmży na etapie realizacji projektów inwestycyjnych, a następnie odpowiedzialne będą za ich późniejsze funkcjonowanie. Istotnym jest uczestnictwo tych jednostek we wdrażaniu dotyczy takich dziedzin jak:

- gospodarka wodno-ściekowa,
- ochrona środowiska,
- turystyka i rekreacja,
- oświata.

Ponadto dla realizacji projektu pn. „Budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej i deszczowej miasta Chełmża” powołany został Pełnomocnik ds. Realizacji Projektu (MAO) oraz Jednostka Realizująca Projekt (JRP), zgodnie z wymaganiami stawianymi realizacji projektów w ramach Funduszu Spójności.

Warunkiem niezbędnym dla pełnego wdrożenia planu jest również uwzględnianie wydatków z nim związanych w kolejnych budżetach na poszczególne lata. Za ten element odpowiada Rada Miejska Chełmży uchwalając poszczególne budżety na kolejne lata. Dlatego też Burmistrz Miasta Chełmży przedkładając Radzie projekty budżetów winien przetransponować do nich założenia finansowe zawarte w Planie Rozwoju Lokalnego przewidziane w nim na dany rok.

10. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

10.1. System monitorowania planu rozwoju lokalnego

W celu sprawnego i efektywnego wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego niezbędne jest ciągłe monitorowanie efektów rzeczowych projektów wchodzących w zakres Planu oraz wydatków na ich realizację. Sam proces monitorowania obejmuje zbieranie danych obrazujących tempo i jakość wdrażania projektów. Służyć temu mają wcześniej zaprezentowane wskaźniki. Za proces monitorowania i raportowania odpowiadać będzie Burmistrz Miasta wraz z podległym mu aparatem wykonawczym w postaci Urzędu Miasta oraz jednostek organizacyjnych gminy. Wewnętrznie za gromadzenie danych obrazujących efekty rzeczowe związane z wdrażaniem Planu odpowiedzialny będzie Zastępca Burmistrza wraz z Wydziałem Gospodarki Miejskiej, natomiast za monitorowanie wydatków odpowiedzialna będzie Skarbnik Miasta wraz z Wydziałem Finansowo- Księgowym. Monitorowanie efektów rzeczowych obejmować będzie wskaźniki produktu i rezultatu.

Burmistrz Miasta Chełmży przedkładać będzie Radzie Miejskiej Chełmży przy okazji przedkładania kolejnych projektów budżetu miasta raport monitoringowy z wdrażania Planu. Ponadto na zakończenie okresu objętego planowaniem, Burmistrz Miasta Chełmży przedłoży raport końcowy.

Burmistrz Miasta przedkładać będzie Radzie Miejskiej Chełmży prognozę dotyczącą wdrażania Planu w kolejnym roku wraz z propozycją ewentualnych modyfikacji, która poddawana będzie analizie każdorazowo przy okazji zatwierdzania budżetu.

Zakres przedmiotowy raportów przedkładanych przez Burmistrza winien obejmować co najmniej:

- przebieg procesu wdrażania poszczególnych projektów,
- realizację planu finansowego,
- sposoby promocji projektów,
- zidentyfikowane i przewidywane zagrożenia realizacji planu.

Stanowiska wypracowywane przez Radę w przedmiocie przedkładanych raportów z monitoringu, stanowić będą również podstawę sporządzenia oceny wdrożenia Planu sporządzanej na zakończenie okresu planowania.

10.2. Sposoby oceny planu rozwoju lokalnego

Ocena Planu Rozwoju Lokalnego dokonana zostanie po zakończeniu okresu , który objęto procesem planowania. Ocena będzie realizowana na poziomie wewnętrznym przez zespół wdrożeniowy składający się z pracowników Urzędu Miasta Chełmży i jednostek organizacyjnych gminy. Wyniki tej oceny zostaną przedłożone Burmistrzowi Miasta Chełmży. Ocena zostanie dokonana w oparciu o wskaźniki zawarte w rozdziale 7. Ponadto ocenie

poddany zostanie przebieg realizacji poszczególnych procesów inwestycyjnych. Wyniki oceny oraz dokumentacja przebiegu wdrażania Planu zostanie przedłożona Radzie Miejskiej Chełmży.

Ocena w szczególności winna zawierać:

- rzeczywiste daty rozpoczęcia i zakończenia poszczególnych projektów,
- sposoby zarządzania projektami po ich zakończeniu ,
- potwierdzenie kosztów projektów,
- potwierdzenie społeczno – ekonomicznych założeń.

Ocena stanowić będzie podstawę sporządzenia Planu Rozwoju Lokalnego na kolejny okres programowania.

10.3. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

Przy sporządzaniu założeń Planu Rozwoju Lokalnego bazowano w głównej mierze na oczekiwaniach społecznych związanych z realizacją konkretnych projektów. Posłużyły temu m.in. wnioski dotyczące realizacji zadań składane do Urzędu Miasta Chełmży.

Projekt Planu Rozwoju Lokalnego udostępniono społeczności lokalnej do wglądu (konsultacje społeczne) na okres 14 dni. Uwagi/wnioski do wyłożonego dokumentu zostały ujęte w Planie Rozwoju Lokalnego.

W trakcie wdrażania Planu należy spodziewać się napływu dalszych propozycji od przedstawicieli społeczności lokalnej, które w części mogą zostać uwzględnione poprzez modyfikację zapisów obecnego Planu, a w części zostaną wykorzystane przy opracowywaniu dokumentu obejmującego kolejny okres programowania.

Przewiduje się, iż podczas licznych spotkań organizowanych w Urzędzie Miasta Chełmży poświęconym aktualnym problemom miasta, ich tematyka uwzględniać będzie w miarę możliwości założenia i sposób wdrażania niniejszego opracowania.

10.4. Informacja i promocja planu rozwoju lokalnego.

Plan Rozwoju Lokalnego , jak wskazano na wstępie jest dokumentem programowym przygotowywanym, wdrażanym i monitorowanym przy znaczącym współudziale społeczności lokalnej.

Za właściwe informowanie i promocję Planu Rozwoju Lokalnego na poziomie gminy odpowiedzialny będzie organ wykonawczy tj. Burmistrz Miasta Chełmży. Informacja o ostatecznym wykazie zadań zawartych w Planie, w tym harmonogram ich realizacji będzie udostępniana w następujący sposób:

- publikacja Planu oraz jego korekt i analiz sporządzonych na jego podstawie na stronach internetowych gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej,
- publiczne prezentacje Planu przy okazji różnorodnych spotkań ze społecznością lokalną.

Oprócz Burmistrza Miasta Chełmży jako głównego podmiotu odpowiedzialnego za prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych związanych z Planem Rozwoju Lokalnego, istotnym jest ażeby działania tego typu prowadziły wszystkie inne podmioty zaangażowane w poszczególne projekty składające się na treść Planu, jak chociażby jednostki organizacyjne miasta m.in. Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Chełmży, Ośrodek Sportu i Turystyki itp.

Grupami docelowymi promocji Planu Rozwoju Lokalnego będą:

- społeczność lokalna,
- beneficjenci,
- organizacje pozarządowe,
- partnerzy społeczno-gospodarczy,
- media.

11. ZESTAWIENIE TABEL I ZAŁĄCZNIKÓW

TABELE

Tab.1 – Struktura użytkowania gruntów.

Tab.2 – Zmienność wieloletnia podstawowych wskaźników stanu trofii J.Chełmżyńskiego (okres stagnacji letniej).

Tab.3 – Zestawienie przedmiotowe działalności gospodarczej z terenu miasta Chełmży prowadzonej w oparciu o wpis do ewidencji działalności gospodarczej.

Tab.4 – Charakterystyka gospodarstw rolnych według siedziby gospodarstw w Chełmży.

Tab.5 – Liczba mieszkańców i struktura płci w mieście w okresie 1994 – 2007r.

Tab.6 – Struktura wiekowa mieszkańców Chełmży w latach 1999 – 2007.

Tab.7 – Liczba gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną (zadania własne i zlecone) w latach 2004 – 2007.

Tab.8 – Zestawienie pomocy mieszkaniowej udzielonej mieszkańcom Chełmży w formie dodatków mieszkaniowych w latach 2004 – 2007.

Tab.9 – Zapotrzebowanie na mieszkania komunalne w mieście.

Tab.10 – Struktura bezrobocia w mieście Chełmży.

Tab.11 – Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w Chełmży w latach 2002-2008.

Tab.12 -Wykaz inwestycji planowanych na terenie gminy miasta Chełmży w latach 2008 – 2015.

Tab.13 – Wykaz wskaźników produktu i rezultatu.

Tab.14 – Analiza budżetu gminy miasta Chełmży – dochody i plan dochodów.

Tab.15 – Analiza budżetu gminy miasta Chełmży – wydatki i plan wydatków.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1 - Usytuowanie Gminy Miasto Chełmża na tle województwa kuj.-pom. i powiatu toruńskiego.

Załącznik 2 - Wykaz dróg gminnych i placów na terenie miasta Chełmży .

Załącznik 3 – Schemat organizacyjny Urzędu Miasta Chełmży.

Załącznik nr 1
Do Planu Rozwoju Lokalnego

**Usytuowanie Gminy Miasto Chełmża na tle województwa kujawsko-
pomorskiego
i powiatu toruńskiego**

**Załącznik nr 2
do Planu Rozwoju Lokalnego**

Wykaz dróg gminnych i placów na terenie miasta Chełmży

L.P.	NAZWA ULICY
1.	3 - go Maja
2.	Adama Mickiewicza
3.	Antoniego Depczyńskiego
4.	Bartosza Głowackiego
5.	Bł. Juty
6.	Bolesława Chrobrego
7.	Bolesława Krzywoustego
8.	Bolesława Prusa
9.	Browarna
10.	Buczek
11.	Bulwar 1000-lecia
12.	Bydgoska
13.	Chełmińska
14.	Chełmińskie Przedmieście
15.	Cicha
16.	Dąbrowskiego
17.	Dworcowa
18.	Fiołkowa
19.	Gen. Józefa Bema
20.	Gen. Józefa Hallera
21.	Gen. Władysława Sikorskiego
22.	Górna
23.	Henryka Malewskiego
24.	Henryka Sienkiewicza
25.	Hiacyntowa
26.	Ignacego Paderewskiego
27.	Jana Kochanowskiego
28.	Jana Sobieskiego
29.	Jarzębinowa
30.	Kanonika Gabriela Władysławskiego
31.	Kazimierza Pułaskiego
32.	Kazimierza Wielkiego
33.	Królowej Jadwigi
34.	Ks. Piotra Skargi
35.	Ks. ppłk. Józefa Wryczy
36.	Ks. Stefana Wincentego Frelichowskiego
37.	Księdza biskupa Zygfrieda Kowalskiego
38.	Księdza Infulata Alfonsa Groszkowskiego
39.	Księdza kanonika Gracjana Tretkowskiego
40.	Księdza prałata Józefa Szydzika
41.	Letniskowa
42.	Lipowa
43.	Ładownia
44.	Łazienna

45.	Marii Konopnickiej
46.	Mieczysława Szczepańskiego
47.	Mieszka I
48.	Mikołaja Kopernika
49.	Mikołaja Reja
50.	Owocowa
51.	Pensjonatowa
52.	Piastowska
53.	Plac Sybiraków
54.	Plac Wiejski
55.	Pogodna
56.	Polna
57.	Rekreacyjna
58.	Romualda Traugutta
59.	Różana
60.	Rybaki
61.	Rynek
62.	Rynek Bednarski
63.	Rynek Garncarski
64.	Sądowa
65.	Słoneczna
66.	Słowackiego
67.	Spacerowa
68.	Stanisława Piłatowskiego
69.	Stanisława Zagrodzkiego
70.	Stanisława Moniuszki
71.	Stanisława Poniatowskiego
72.	Stefana Batorego
73.	Stefana Dorawy
74.	Stefana Kardynała Wyszyńskiego
75.	Stefana Żeromskiego
76.	Strzelecka
77.	Szewska
78.	Św. Jana
79.	Tadeusza Kościuszki
80.	Targowa
81.	Toruńska
82.	Trakt
83.	Tulipanowa
84.	Tumska
85.	Turystyczna
86.	Wczasowa
87.	Widokowa
88.	Wincentego Witosa
89.	Władysława Broniewskiego
90.	Władysława Jagiełły
91.	Władysława Łokietka
92.	Władysława Reymonta
93.	Wodna
94.	Żeglarska

SCHEMAT ORGANIZACYJNY URZĘDU MIASTA CHEŁMŻY

